

VÄIKE-MAARJA VALLA INFOLEHT

Maria Mürsep. Fotod Mare Taar

Karolina Alt.

Rainis Lükk.

Aleksis Aksel.

Muusikakooli noori instrumentaliste saatis edu

Aasta 2021 on Väike-Maarja muusikakooli jaoks märiline. 1. septembril täitub meie koolil 25 aastat. Oleme puberteedieast välja kasvanud ning jõudnud noorukiikka. Siin tuleb juba mõelda – kuidas edasi? Ja edasi saab minna ainult paremaks. Selle 25 aasta jooksul on meie koolist läbi käinud palju

õpilasi. On olnud tublisid ja vähem tublisid, aga kindlasti on kõik saanud siit ellu kaasa oma muusikalise kogemuse.

Tegime oma koolile selle tähtsündmuse puhul juba ette ka väikese kingituse. Nimelt olid meie kooli õpilased Eesti Muusikakoolide Liidu vabariiklikul konkursil „Parim noor instrumentalist 2021“ edukad.

HÄID TULEMUSI SAAVUTASID:

- Maria Mürsep (flöödi erialal nooremas vanuseastmes, õp Artjom Roditšenko) – II koht.
- Rainis Lükk (trombooni erialal II vanuseastmes, õp Vallo Taar) – II koht. Rainis märgiti ära väga musikaalse esituse eest.
- Karolina Alt (metsasarve erialal III vanuseastmes, õp Vallo Taar) – III koht.

alal III vanuseastmes, õp Vallo Taar) – III koht.

- Aleksis Aksel (trompeti erialal I vanuseastmes, õp Taavi Taar) – diplom.
- Tublide esinejate kontsertmeister oli õp Darja Roditšenko.

Konkurss toimus veebipõhiselt. Reeglid olid sellised, mis

välistasid igasuguse miksamise võimaluse. Tundub lihtne, aga ometi oli see suur väljakutse nii õpilastele kui õpetajatele. Palju õnne! Suured õnnesoovid ka lapsevanematele!

Vallo Taar

Väike-Maarja muusikakooli direktor

Mary Tammet. Foto Kristel Kitsing

Väike-Maarja jaoskond kutsub esitama kandidaate aasta ema tiitlile

Naiskodukaitse Väike-Maarja jaoskond ja Väike-Maarja valalavalitsus kuulutavad välja aasta ema ja otsivad selleks sobivaid kandidaate.

Tiitlile võib kandideerida Eesti kodanik ja Väike-Maarja valla elanik, kes on kasvatanud üles tublid lapsed, on neile eeskujuks, väärtustab pere ja kodu ning on aktiivne ja tegus ka ühiskondlikult. Täpsem staatust on leitav valla kodulehel.

Kandidaatide esitamist ootame nii organisatsioonidelt kui ka üksikisikutelt. Ettepanekuid kandidaadi lähema tutvustuse ja valiku põhjendusega saab teele panna kristel.kitsing@v-maarja.ee. Viimane päev ettepanekute esitamiseks on 30. aprill.

Otsuse tiitli andmiseks teeb esitatud ettepanekute põhjal selleks moodustatud komisjon, kuhu kuuluvad Väike-Maarja naiskodukaitsejäd ja Väike-Maarja valla esindajad.

2019. aastal pälvis tiitli Mary Tammet, 2018. aastal Leie Nõmmiste ja 2017. aastal Riina Rajaste.

Kristel Kitsing
toimetaja

Valgusinstallatsioon ning küünlasära kirikus ja leinamajas

EELK Väike-Maarja kogudus avas 25. märtsil kiriku ja leinamaja ukseid ning kutsus mälestama ja meenutama 72 aastat tagasi küüditatud inimesi. Mälestuspalve viis läbi Viru praost ja koguduse õpetaja Tauno Toompuu, sõna võttis koguduse liige Kaire Kislov ning lõupalve oli diakon Juhan Rumilt.

Jagasime küünlaid ja rahulikuks mõtisklushetkeks said osavõtjad peatuda kirikus, kus kõlas Ago Tindi kaunis orelimuusika. Kirikusse ja leinamaja olid Ervin Pill ja Ain Kõiv loonud meelde jääva valgusinstallatsiooni. Leinamaja taastamise toetuseks sai teha annetusi.

Olles alustanud leinamaja renoveerimistöödega, on EELK Väike-Maarja kogudus kutsunud ini-

Kirikus ja leinamajas sain näha valgusinstallatsiooni.

Leinamaja taastamise toetuseks sai teha annetusi. Fotod Kristel Kitsing

mes omalt poolt ehitust toetama. Oleme südamest tänulikud juba tehtud annetuste eest. Märtsikuu jooksul on sihtotstarbeliselt annetanud 16 inimest kogusummas 2 690 eurot. Koos Leader-programmi ja Väike-Maarja valla toetusega on kogudusel olemas 40 000 eurot, mis kulub esimese ehitusetapi elluviimiseks. Leinamaja lõplikuks valmimiseks on vaja koguda veel 90 000 eurot.

Tänases keerulises ajas ja muutuvas maailmas võiks igaüks endalt küsida, mis on see, millega aidata neid, kes vajavad tuge. Väike Maarja kogudus on tänulik kõigile,

kes kiriku tegevuste vastu huvi tunnevad ja kaasa aitavad. Hea on tunda hoolimise, märkamise ja ühtehoidmise tunnet.

Koguduse inimesed kutsuvad kõiki huvilisi esimesel nelipühäl, 23. mail kell 13.00 Väike-Maarja kirikusse jumalateenistusele ja info-päevale. Pärast teenistust anname ülevaate koguduse sisulisest tööst ning arengusuundadest ja hoone- te renoveerimise plaanidest. Ootame häid inimesi osalema, kaasa mõtlema ja panustama kogukonna ühise pärandi säilimisse.

Kaire Kislov

SEEKORD LEHES:

GEORG
LURICH 145

5

Piirangud
meie ümber

6-9

LASINURME
KAUNIS
KODUAED

10

Kuidas kasvatada
kurke ja tomateid?

11

PÕHJA-EESTI
KOHALIK TOIT

12

Noored ja sport

13-14

MEENUTADES
HEINO SEINA

15

Loe internetis
www.v-maarja.ee

HEA TEADA

Muudatused paber-papi (vanapaberi) avalikes kogumiskohtades

Väike-Maarja Lõuna tänava, Rakke Oru tänava ja Simuna Pargi tänava jäätmemajades hakatakse 1. maist koguma ainult segapakendeid. Nendesse jäätmemajadesse ei saa panna paberit ja pappi.

Väike-Maarja alevikus Põhja tn 13 olev avalik paber-papi konteiner viiakse Simuna mnt 18a parklasse.

Rakke alevikus Oru tn 4 juures olev avalik paber-papi konteiner viiakse Rakke jäätmejaama.

Rakke alevikus Tähe tänava ääres olev avalik paber-papi konteiner viiakse Faehlmanni tee 27a parklasse.

Muudatuste teostamise aeg on aprilli lõpus või mi alguses.

Kodukohvikute päev toimub 20. augustil

Ootame sel päeval kodukohvikuid avada soovivaid Väike-Maarja valla elanikke endast märku andma 25. juulini e-posti aadressil maire.haava@v-maarja.ee või telefonil 555 77480.

Vald vabastab ajutiselt lapsevanemad lasteaia kohatasu maksmisest

Väike-Maarja vallavalitsuse ettepanekul otsustas vallavolikogu 25. märtsil toimunud istungil vabastada lapsevanemad lasteaia kohatasu maksmise kohustusest 11. märtsist kuni 11. aprillini 2021.

Alates märtsi keskpaigast kehtivad ranged piirangud seoses COVID-19 viiruse levikuga. Vabariigi Valitsus on tungivalt soovitanud lapsevanematel lapsi lasteaeda mitte viia. Paljud lapsevanemad peavad soovituselt kinni, mistõttu on laste arv Väike-Maarja valla lasteaiarühmades piirangute rakendamise algusest alates märkimisväärselt vähenenud.

Väike-Maarja vallavanem Indrek Kesküla sõnas, et vallavalitsus mõistab, et piirangud põhjustavad paljudele peredele majanduslikku ebakindlust ning vallavalitsuse soov on oma inimestele sellel keerulisel ajal toeks olla. „Vallavalitsus ei pea mõistlikuks anda lastevanematele soovitus lasteaialapsed koju jätta ning samas lastevanematele kohatasu arveid väljastada. Hetkel osaleb lasteaias ca 30–40% lastest,“ sõnas vallavanem.

Väike-Maarja Vallavolikogu esimees Hans Kruusamägi sõnas, et sellise otsuse tegemine oli ainuõige. „Selle volikogu otsusega vähendame veelgi võimalikku COVID-19 levikut. Tasust vabastamine annab lapsevanemale keerulisel ajal otsustamisvabaduse,“ kommenteeris volikogu langetatud otsust Hans Kruusamägi.

Väike-Maarja valla lasteaiarühmad jäävad avatuks ning vanematel, kellele pole tööga seotud või teistel põhjustel võimalik lapsi koju jätta, on endiselt võimalus lapsed lasteaeda viia.

Kristel Kitsing
toimetaja

Volikogus

VALLAVOLIKOGUS 25.03.2021

Kohal 18 volikogu liiget. Puudus Mall Lepiksoo.

VÄIKE-MAARJA VALLA ÜHISVEEVÄRGI JA -KANALISATSIOONI ARENGUKAVA MUUTMINE

- otsustati Väike-Maarja valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2019-2030 muuta ning kinnitada teraviktekstina vastavalt määruse lisale;
- Väike-Maarja valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava lisaks olev „Rakke aleviku ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni skeem“ asendatakse vastavalt määruse lisale.

PROJEKTI OMAFINANTSEERINGU GARANTEERIMINE

- otsustati garanteerida projekti „Simuna kooli ja spordikompleksi energiatõhususe parandamine“ omafinantseering summas kuni 430 000 eurot.

VÄIKE-MAARJA HEAKORRAEESKIRJA MUUTMINE

- otsustati kehtestada Väike-Maarja valla heakorraeeskirja muudatused.

VÄIKE-MAARJA VALLAVOLIKOGU MÄÄRUSE MUUTMINE, LASTEAIA KOHATASU

- otsustati „Väike-Maarja valla koolieelsete lasteasutuste rahastamisel vanemate poolt kaetava osa määra kehtestamine“ täiendada: määruse § 2 lõikes 1 sätestatud ei rakendata 11.03.2021-11.04.2021.

VÄIKE-MAARJA VALLAVALITSUSE STRUKTUURI JA TEENISTUSKOHTADE LOETELU MUUTMINE

- otsustati kinnitada alates 01.06.2021 vallavalitsuse struktuur ja teenistuskohdade koosseis vastavalt otsuse lisadele 1 ja 2;
- delegeerida vallavalitsusele muudatuste tegemine vallavalitsuse struktuuris ja teenistuskohdade koosseisus kehtestatud palgafondi piires.

VÄIKE-MAARJA VALLA KOMMUNAALI PÕHIMÄÄRUSE MUUTMINE

- kehtestada Väike-Maarja Haldusteenused põhimäärus.

VÄIKE-MAARJA VALLAVALITSUSE TEENISTUJATE PALGAJUHENDI (LISA) MUUTMINE

- otsustati „Väike-Maarja Vallavalitsuse teenistujate palgajuhend“ lisa „Väike-Maarja Vallavalitsuse teenistujate palgamäärad“ muudetakse ning kinnitatakse uuesti.

VÄIKE-MAARJA VALLAVOLIKOGU 28.05.2020 MÄÄRUSE NR 8 „VÄIKE-MAARJA VALLA PÕHIMÄÄRUS“ MUUTMINE

- otsustati kehtestada Väike-Maarja valla põhimääruse muutmise määruses toodud sõnastuses.

Vallavanema kuu

Aprillikuu on kätte jõudnud, lumeviirud on vaid metsaservade põhjakülgedel, talvel kergliiklusteedele libeduse raviks maha puistatud liivakiht ootab traktoriharja, lumekellukesed on ennast täies pikkuses päikese poole sirutanud. Kas Sulle ka tundub, et eestlased on rohkem naerma hakanud? Me lihtsalt ei näe seda, sest COVID-19 haiguse II laineharjal „purjetades“ kantakse näomaske ning nähtavad naerukurrud kaunistavad vaid eestlaste silmaümbrusi. Kahjuks on ka vastupidi, ollakse „lahingus“ üksteise vastu. Vaktsineerimise poolt ja vastu, piirangute poolt ja vastu, valitsuse usalduse poolt ja vastu. Uskjad ja eitajad. Jah ja ei. Must ja valge. Maa on ümar ja maa on lame. Kas Sa oled ka poole valinud? Aga kas Sa pead üldse poolt valima? Ole see, kes Sa oled! Ole ise! Ole vaba! Kasuta aktiivselt seda osa kehast, mille külge juuksed kinnituvad. Ära sildista teisi, ära lase ka ennast sildistada. Ühte silti võib loomulikult auga kanda – vaba, mõtle eestlane.

Väike-Maarja valla COVID-19 testide statistika senine tipp oli 24. märtsil 2021, kus Väike-Maarja vallas oli viimase 14 päeva testitute hulgas kokku 113 positiivset ja nakatumiskordaja 100 000 elaniku kohta 1954. Toon võrdluseks perioodi 26.02–07.04.2020, kus 42 päeva vältel oli kogu Lääne-Virumaal nakatunute arv kokku 13. Perioodil 26.02–05.04.2021 (40 päeva) on positiivsete testide kogus Lääne-Virumaal 2612. Ehk aastaga ca kahesajakordne tõus. Need arvud on viinud paljud riiklikud asutused koroonatõttu kodukontoritesse. Vallavalitsuse töörütm on ka kohandatud riiklike piirangute ja soovustega. Vallavalitsuse liikmed töötavad nii kodukontorites kui ka võimalusel büroos.

Vastavalt elanike vajadusele on võimalik korraldada kokkusaamisi, juhul kui teisiti ei ole võimalik. Oleme proovinud viia meie töötajate realsed kontaktid miinimumini, sest ka koduvalla elanike hulgas oli selle aasta märtsikuus kiire COVID-19 suhtes positiivsete testide osakaalu tõus. Loomulikult on interneti vahendusel töötamisel oma plussid, kuid ka miinused. Koosolekud, mis vajavad osalejate arutelu, on minu arvates oluliselt efektiivsemad silmast-silma kohtudes. N-ö pausile kõike panna ei saa ja vajalikke muudatusi tuleb teha.

Vallavalitsus saatis märtsikuus vallavolikogule eelnõud, mis muudavad alates 1. juu-

nist 2021 omavalitsuse juhtimisstruktuuri. Kahe omavalitsuse (Rakke ja Väike-Maarja) sundliitmisest on möödumas juba 3,5 aastat ning selle muutmise kõige olulisemaks vajaduseks on toimida ühe tervikliku vallana. Lisaks oli vaja struktuuri kohandada vastavalt 3,5 aasta jooksul saadud kogemusele ametnike töökoormuste osas. Suurim muudatus puudutab omavalitsuse poolt osutatavate kommunaalteenuste korraldamist. Kehtivas struktuuris oli see üks osa abivallavanema ametiülesannetest. Alates 1. juunist hakkab Väike-Maarja valla avaliku ruumi heakorra, vallale kuuluva kinnisvara, teede ja tänavate eest vastutama allasutus Valla haldusteenused. Õnneks ei olnud meil vaja moodustada uut allasutust, sest oli võimalik olemasolevale allasutusele (endise nimega Valla kommunaal) lisada vastutust ja ülesandeid. Kava näeb ette, et senised vallavalitsuse haldusosakonna töötajad (majandus-, ehitus-, puhastus- ja jäätmejaamataotajad, katlaoperaatorid ja kalmistuvahid) viiakse üle allasutusse. Muudatus on suur ja keeruline ning see puudutab ligikaudu 30 inimese teenistussuhteid. Loomulikult on oluline, kes seda allasutust juhtima asub, sest kulub teatud aeg nii sisseelamiseks, kui ka töökorralduslikult on sellel maastikul väljakutseid piisavalt. Käesoleval hetkel on Väike-Maarja vallavalitsus välja kuulutanud avaliku konkursi allasutuse juhi leidmiseks. Võib-olla on ka täna just õige aeg, sest seoses ettevõtluskeskkonna teatud ebakindlusega, võib see olla heaks väljakutseks energilisele ja selles valdkonnas sobivat töökogemust omavale inimesele.

Struktuuraalsed muudatused toimuvad ka seoses arendus- ja planeerimisosakonna ning haridus- ja kultuuriosakonna loomisega. Arendus- ja planeerimisosakonna puhul on see loogiline jätk ja vajadus seoses allasutusele üle antavate majanduslike ülesannetega. Kõiki tegevusi ei ole, aga võimalik allasutusele delegeerida. Arendus- ja planeerimisega seotud ametiülesanded on koondatud ühte osakonda ning jaotatud keskkonna/hanke-, ehitus-, maakorraldus-, järelevalve- ja arendus/turismispetsialisti vahel. Alates eelmise aasta juunist on kehtivas vallavalitsuse struktuuris olnud täitmata haridusnõuniku ametikoht ning olen pidanud neid kohuseid vallavanema tööülesannete kõrvalt ise täitma. Sellelt pinnalt olen saanud ka veendumuse, et meil

on võimalik optimeerida valla juhtimist, kujundades haridusnõuniku ameti ümber haridus- ja kultuuriosakonna juhatajaks. Need kaks valdkonda käivad tihti käsikäes. Kuna meil on tugevad ning kogemustega kooli- ja lasteaegade juhid ning ka noortekeskus on saanud üheks allasutuseks, siis realselt ei ole haridusnõunikul viis päeva nädalas kaheksa tundi ametiülesandeid. Igal aastal on suurenenud haridus- ja sotsiaalvaldkonna sidusus, kuid neid kokkupuutepunkte saavad kaks osakonda (sotsiaal; haridus/kultuur) koostöös lahendada. Nii haridus- ja kultuuri kui ka arengu- ja planeerimisosakonna juhtide ametikohtade täitmiseks on käimas ka avalikud konkursid, et leida tööturalt parimad inimesed. Kui paljudes omavalitsustes (eriti linnades) on loodud n-ö poliitilised ametikohad (abilinnapead, abivallavanemad), siis Väike-Maarja vallavalitsuses on olnud teistsugune suhtumine: ametnik võrdub spetsialist. Ehk ametikohad täidetakse avaliku konkursiga ning väljalituks osutub inimene, kelle sobivus tuleb tema töökogemustest, hariduslikust taustast ja isikuomadustest. N-ö poliitilist abivallavanemat ei ole Väike-Maarja vallas seni olnud ning ka uus kohandatud struktuur seda ei võimalda.

Väike-Maarja gümnaasiumi pere algatas sellel kevadel legendaarse eestlase ja Eesti spordiliikumise käimalükkaja Georg Lurichi auks väljakutse – Georg Lurich 145. Idee on lihtne: kingime igaüks vähemalt (rõhk sõnal vähemalt) 145 „kingikilomeetrit“. Joostes, ujudes, jalutades, jalgrattaga sõites, discgolfi mängides jne. Kõige lihtsam on neid kilomeetreid koguda registreerides MapMyRun äpi kaudu, kuid sobib ka lihtsalt kirja pandud treeningpäevik. Lisainfo valla kodulehelt või kultuurinõunik Maire Haavalt. Igatahes on liitunud juba 300 inimest ning lähiajal saab üks täisring tervele maakera peale. Tublid! Georg Lurichi sünnipäeval, 22. aprillil, korraldame nende vahel, kes on kokku läbinud vähemalt 145 km, suure loomisise. Ehk kui Sinu sünnipäevatoriti ehib vähemalt 145 km, siis võid koju sõita uue jalgrattaga.

Kui muuseumid ja näitused on suletud, siis vallavalitsuse II korrust külastades leiad lummava Janek Pärna fotode näituse.

Ela südamega!

Indrek Kesküla
vallavanem

Kingi Georg Lurichile sünniaastapäevaks vähemalt 145 isiklikku tervisekilomeetrit. Vallavanem on 5. aprilliks kogunud 453 „kingikilomeetrit“. Foto Kristel Kitsing

ELANIKE ARV VÄIKE-MAARJA VALLAS 2021. AASTA 1. APRILLIL – 5802.

Vallavalitsuses

VALLAVALITSUSES 03.03.2021

VÄIKE-MAARJA VALLA 2021. AASTA HANKEPLAANI KINNITAMINE

- kinnitati Väike-Maarja valla 2021. aasta hankeplaani.

DOKUMENTIDE VORMIDE KINNITAMINE

- kinnitati dokumendi vormid: korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks lugemise taotlus, korraldatud jäätmeveoga perioodilise liitumise taotlus, ühise jäätmemahuti kasutamise taotlus, jäätmekoti kasutamise taotlus.

KIRJALIKU ENAMPAKKUMISE VÄLJAKUULUTAMINE

- kinnitati kasvava metsa raieõiguse müügi kirjalikul enampakkumisel osalemise pakkumiskutse Rakke alevikus Mäeveere maaüksusel.

TÄNUAUHINNA ERALDAMINE

- lähtuvalt Väike-Maarja valla kampaaniast, mille kohasel loositi 22.02.2021 tänuauhind kõigi Väike-Maarja valla elanike vahel ning 24.02.2021 loositi tänuauhind 2020. aastal valla elanikuks registreerunute vahel, otsustati maksta välja kaks tänuauhinda, mõlemad summas tuhat eurot.

HANKE PAKKUMUSE EDUKAKS TUNNISTAMINE

- kinnitati edukaks pakkumuseks OÜ Haluproff pakkumus Väike-Maarja valla asutuste küttepuude (kokku 305 rm) tarneks 2021. a pakkumuse maksumusega 10 675 eurot.

HANKE TULEMUSTE KINNITAMINE

- kinnitati hanke „Eipri küla tänavavalgustuse väljaehitamine“ edukaks pakkujaks Osaühing Hektali pakkumuse maksumusega 13 944,80 eurot.

SOTSIAALKORTERI ÜÜRILE ANDMINE

- eraldati taotlejale sotsiaalkorter üldpinnaga 36,4 m² Rakke alevikus tähtajaga 18.03.2021–18.03.2022;
- määrati üüri suuruseks 25 eurot kuus, millele lisanduvad kõrvalkulud.

SOTSIAALTOETUSE ERALDAMINE

- otsustati nõustuda täiendava sotsiaaltoetuse maksmisega valla eelarve vahenditest ühele taotlejale summas 264 eurot.

EHITUSLOA VÄLJASTAMINE

- väljastati ehitusluba Smart Sun OÜ-le päikeseelektrijaama rajamiseks asukohaga Triigi küla Kopli-välja.

PROJEKTEERIMISTINGIMUSTE MÄÄRAMINE

- määrati projekteerimistingimused: elumaja ja kõrvalhoonete ehitusprojekti koostamiseks aadressil Liigvalla küla, Jäätsa; elumaja ja kõrvalhoonete ehitusprojekti koostamiseks aadressil Vao küla, Ojamäe; Evecon Solar 407 UÜ-le päikeseenergiaal põhineva elektritootmisjaama projekteerimiseks aadressil Ärina küla, Käokäpa; THS Projekt OÜ-le passiivse elektroonilise side operaatorineutraalse sidevõrgu, mis omakorda ühendatakse baasvõrguga, projekti koostamiseks Rakke alevikus.

EELARVE TULUDE JA KULUDE KINNITAMINE TEGEVUSALADE LÖIKES

- kinnitati Väike-Maarja valla eelarvest tulenev tulude laekumine ja kavandatud kulude katmine tegevusalade löikes vastavalt lisale „Väike-Maarja valla 2021. aasta eelarve tulud ja kulud tegevusalade löikes“.

EELARVETARKVARA HANKE PAKKUMUSE EDUKAKS TUNNISTAMINE

- kinnitati edukaks Veera OÜ pakkumus Väike-Maarja vallale eelarvetarkvara pakkumiseks kuni 2023. aasta lõpuni kogumaksumusega 18 019,20 eurot.

SUNDVALDUSE SEADMINE

- otsustati seada tähtajatu sundvaldus Elektrilevi OÜ kasuks Väike-Maarja vallale kuuluvatele kinnistutele Simuna alevikus ja Avanduse külas vastavalt korralduses toodule;
- sundvaldus seatakse tehnorajatise ehitamiseks, omamiseks, majandamiseks, remontimiseks, asendamiseks, hooldamiseks, korrashoiuks, kasutusse andmiseks ja muul viisil kasutamiseks tehnorajatise toimimise tagamise eesmärgil.

HEAKORRAEESKIRJA MUUTMINE, MÄÄRUSE EELNÕU VOLIKOGULE

- otsustati edastada määruse eelnõu „Väike-Maarja Vallavolikogu 31.01.2019 määruse nr 3 „Väike-Maarja valla heakorraeeskiri“ muutmine“ volikogule.

HANKE TULEMUSTE KINNITAMINE

- kinnitati projekti „Kodud tuleohutuks“ küttesüsteemide renoveerimise hankes kolmel juhul edukaks pakkumuseks Küttesalong OÜ pakkumus maksumustega 4600 eurot, 3891 eurot ja 4709 eurot ning

- ühel juhul OÜ Leino Aasmetša pakkumus maksumusega 4320 eurot;
- projekt rahastatakse ja leping sõlmitakse pärast Päästeameti poolt kaasrahastamise otsuse tegemist.

LIIKLUSE KEELAMINE KOHALIKUL TEEL

- keelata liiklus Väike-Maarja valla kohalikul teel Pommiangu tee alates 06.03.2021;
- liikluse keeld kehtib kuni seda muutva korralduse vastuvõtmiseni.

VALLAVALITSUSES 10.03.2021

EHITISE TEENINDAMISEKS VAJALIKU MAA MÄÄRAMINE

- määrati Pikevere külas Kase katastriüksusel asuvaid Väike-Maarja valla omandis olevaid ehitisi (elamu ja kuur) teenindavaks maaks Kase katastriüksus vastavalt korralduse lisaks olevale asendiplaanile;
- määrati ehitisi teenindava maa ligikaudseks pindalaks 2187 m².

PEREMEHETU EHITISE ARVELEVÕTMINE

- otsustati võtta peremehetu ehitisena arvele Avanduse külas Kuivati katastriüksusel asuv hoone ja Kärü külas Mirdi katastriüksusel asuvad ehitised;
- avaldada teade hõivatavate ehitise, nende asukohtade ning viimaste teadaolevate omanike kohta väljaandes Ametlikud Teadaanded ja ajalehes Virumaa Teataja.

KATASTRIÜKSUSTE OMANDAMINE

- otsustati omandada tasuta kinnistu koosseisu kuuluvad katastriüksused, asukohaga Emumäe küla, Villakvere tee ja Pärna tee.

NÕUSOLEKU ANDMINE ÜHISMAHUTI KASUTAMISEKS KORRALDATUD JÄÄTMEVEOS

- kinnitati ühise jäätmemahuti kasutamise kokkulepped vastavalt korralduse lisale.

NÕUSOLEKU ANDMINE PERIOODILISEKS LIITUMISEKS KORRALDATUD JÄÄTMEVEOGA

- nõustuti suveperioodiks 1. maist kuni 31. oktoobrini korraldatud jäätmeveo perioodilise liitumisega põhjusel, et kinnistutel ei elata aastaringelt vastavalt korralduse lisas toodud nimekirjale.

KASVAVA METSA RAIEÕIGUSE MÜÜGI KIRJALIKU ENAMPAKKUMISE TULEMUSTE KINNITAMINE, MÄEVEERE RAKKE

- kinnitati Rakke alevik Mäeveere kinnistu kasvava metsa raieõiguse müügi kirjaliku enampakkumise parimaks pakkujaks Metsahake OÜ hinnaga 1200 eurot (koos käibemaksuga).

EHITUSLOA VÄLJASTAMINE

- väljastati ehitusluba Osaühingule Trilog Studio pesula püstitamiseks asukohaga Ebavere küla, Hoidla.

PROJEKTEERIMISTINGIMUSTE MÄÄRAMINE

- määrati projekteerimistingimused kolme teravilja säilituspunkri ehitusprojekti koostamiseks Ebavere küla Hoidla kinnistule.

KINNISOMANDIST LOOBUMINE

- otsustati loobuda kinnistutest, mis asuvad Nõmme külas: Nõmmeveski tee ja Paisu.

VOLIKOGU MÄÄRUSE EELNÕU, LASTEAIA KOHATASU - edastati määruse eelnõu „Väike-Maarja Vallavolikogu määruse muutmine“ (lasteaia kohatasu).

VALLAVALITSUSES 17.03.2021

VALLAVARA VÕORANDAMINE ENAMPAKKUMISEL

- otsustati müüa kirjaliku enampakkumise korras Osta.ee keskkonnas vallale kuuluv Õunapuu kinnistu, asukohaga Avanduse külas, alghinnaga 6000 €.

KATASTRIÜKSUSTELE KOHA-AADRESSI JA SIHTOTSTARBE MÄÄRAMINE

- määrati Kärü külas asuva Lehma katastriüksuse jagamise tulemusena moodustatavate katastriüksuste koha-aadressid ja sihtotstarbed: Lehma, sihtotstarbega elamumaa ja Lodu, sihtotstarbega elamumaa;
- määrati Ao külas asuva Lamposaari katastriüksuse jagamise tulemusena moodustatavate katastriüksuste koha-aadressid ja sihtotstarbed: Lamposaari, sihtotstarbega ärimaa ja Lõhe, sihtotstarbega elamumaa.

SOTSIAALTOETUSTE ERALDAMINE

- nõustuti täiendava sotsiaaltoetuse maksmisega valla eelarve vahenditest kuuale taotlejale kokku summas 854 eurot.

SOTSIAALKORTERI ÜÜRILE ANDMINE

- eraldati taotlejale sotsiaalkorter (üldpinnaga 33,3 m²) Kiltsi alevikus, tähtajaga 22.03.2022;
- määrati üüri suuruseks 10 eurot kuus, millele lisanduvad kõrvalkulud.

HOOLDUSKULUDE KOMPENSEERIMINE HOOLEKANDEASUTUSES

- otsustati, et isik tasub hoolduskulude eest 95% oma sissetulekust, ülalpidamiskuludest puuduoleva osa tasub Väike-Maarja Vallavalitsus.

EHITUSLOA VÄLJASTAMINE

- väljastati ehitusload: H.T.R. OÜ-le suurkaevu rajamiseks asukohaga Kellamäe küla, Kõlu; Balti Puurkaev OÜ-le suurkaevu rajamiseks asukohaga Salla küla, Söödi-Andrese ja TIMTAR GRUPP OÜ-le kauplus-lao ümberehitamiseks tootmishooneks, asukohaga Ebavere küla, Palkmaja.

KOORMUSPIIRANGU KEHTESTAMINE KOHALIKEL TEEDEL

- kehtestati koormuspiirang teede kahjustamise vältimiseks Väike-Maarja valla kohalikel teedel registrimassiga üle 8 tonni veokitele alates 17. märtsist 2021;
- tähistada teed, millel rakendatakse koormuspiirangut vastavate liikluskorraldusvahenditega;
- erakorraliseks koormuspiirangu ületamiseks tuleb taotleda vallavalitsuselt tee erikasutusluba.

VÄIKE-MAARJA VALLA KOMMUNAALI PÕHIMÄÄRUSE MUUTMINE, EELNÕU VOLIKOGULE

- edastati määruse eelnõu „Väike-Maarja Haldus-teenused põhimäärus“ volikogule.

VÄIKE-MAARJA VALLAVALITSUSE STRUKTUURI JA TEENISTUSKOHTADE LOETELU MUUTMINE, OTSUSE EELNÕU VOLIKOGULE

- edastati otsuse eelnõu „Väike-Maarja Vallavalitsuse struktuuri ja teenistuskohdade loetelu kinnitamine“ volikogule.

VÄIKE-MAARJA VALLAVALITSUSE TEENISTUJATE PALGAJUHENDI (LISA) MUUTMINE, EELNÕU VOLIKOGULE

- edastati määruse eelnõu „Väike-Maarja Vallavalitsuse teenistujate palgajuhendi muutmine“ volikogule.

VÄIKE-MAARJA VALLAVOLIKOGU 28.05.2020 MÄÄRUSE NR 8 „VÄIKE-MAARJA VALLA PÕHIMÄÄRUS“ MUUTMINE, EELNÕU VOLIKOGULE

- edastati määruse eelnõu „Väike-Maarja Vallavolikogu 28.05.2020 määruse nr 8 „Väike-Maarja valla põhimäärus“ muutmine“ volikogule.

PROJEKTI OMAFINANTSEERINGU GARANTEERIMINE, OTSUSE EELNÕU VOLIKOGULE

- edastati otsuse eelnõu „Projekti omafinantseeringu garanteerimine“ volikogule.

VALLAVALITSUSES 24.03.2021

SOTSIAALTOETUSTE ERALDAMINE

- nõustuti täiendava sotsiaaltoetuse maksmisega valla eelarve vahenditest kuuale taotlejale kokku summas 1650 eurot.

SOTSIAALTOETUSE ERALDAMISEST KEELDUMINE

- otsustati mitte nõustuda sotsiaaltoetuse eraldamisega ühele taotlejale.

SOTSIAALKORTERI ÜÜRILE ANDMINE

- eraldati taotlejale sotsiaalkorter aadressil (üldpinnaga 35,1 m²) Väike-Maarja alevikus, tähtajaga 24.03.2022;
- määrati üüri suuruseks 25 eurot kuus, millele lisanduvad kõrvalkulud.

RIIGIEELARVELISE TOETUSE ERALDAMINE

- eraldati MTÜ-le Simuna Tuli 2021. aastaks riigieelarvelist tegevustoetust summas 3000 eurot seltsi põhikirjast tulenevate ülesannete täitmiseks;
- eraldati Mittetulundusühingule Meie Kiltsi 2021. aastaks riigieelarvelist tegevustoetust summas 11 000 eurot Kiltsi rahvamaja renoveerimistööde teostamiseks.

KATASTRIÜKSUSTELE KOHA-AADRESSI JA SIHTOTSTARBE MÄÄRAMINE

- määrati Nõmmkülas asuvate Avarmaa, Kõrgemäe ja Teeserva katastriüksuste liitmise tulemusena moodustatava katastriüksuse koha-aadressiks Avarmaa Nõmmküla ja sihtotstarbeks maatulundusmaa.

HANKE TULEMUSTE KINNITAMINE

- kinnitati hangete tulemused: „Väike-Maarja valla jäätmekava 2021–2026 koostamine“ edukaks pakkujaks Lemma OÜ pakkumus summas 5496 eurot koos käibemaksuga, „Simuna lasteaia mänguväljaku varjualuse ehitamine“ edukaks pakkujaks MoTeh OÜ pakkumus summas 7193,47 eurot, „Väike-Maarja valla mänguväljaku uuendamine 2021“ edukaks pakkujaks MoTeh OÜ pakkumus summas 12 716,53 eurot ja „Kindlustusteenuse tellimine“ edukaks pakkujaks ERGO Insurance SE pakkumuse maksumusega 5088 eurot.

KASUTUSLOA VÄLJASTAMINE

- väljastati kasutusload: Osaühingule SF Pandivere päikeseelektrijaama kasutamiseks aadressil Pandivere küla, Farmi; Energiapartner OÜ-le päikeseelektrijaama kasutamiseks aadressil Pandivere küla, Pandivere päikesejaam 1, Pandivere päikesejaam 2, Pandivere päikesejaam 3, Pandivere päikesejaam 4; elamu ja pumbamaja kasutamiseks aadressil Avan-

- duse küla, Katku; vallavalitsusele Väike-Maarja hooldekodu laienduse ja lifti kasutamiseks aadressil Väike-Maarja alevik, Ravi tn 1.

EHITUSLOA VÄLJASTAMINE

- väljastati ehitusluba Osaühingule Mäemõisa kasutuseta seisvate lautade täielikuks lammutamiseks asukohaga Liigvalla küla, Liigvalla farmi ja Kuldi kinnistutel.

RIIGIHANKE VÄLJAKUULUTAMINE, KAARMA TEE

- kuulutati välja riigihange „Kaarma tee osaline rekonstrueerimine“.

VÄIKE-MAARJA VALLAVALITSUSE STRUKTUURI JA TEENISTUSKOHTADE LOETELU MUUTMINE, OTSUSE EELNÕU MUUDATUS VOLIKOGULE

- Muudatusettepanek sisaldab endas 0,5 kohamääraga registripidaja ametikoha osakonna muutmist selliselt, et registripidaja ametikoht viiakse rahandusosakonna alt kantslele alla.
- edastati otsuse eelnõu „Väike-Maarja Vallavalitsuse struktuuri ja teenistuskohdade loetelu kinnitamine“ volikogule muutmata kujul.

VALLAVALITSUSES 31.03.2021

KATASTRIÜKSUSTELE KOHA-AADRESSI JA SIHTOTSTARBE MÄÄRAMINE

- määrati Väike-Maarja alevikus Oru tn 1 asuva katastriüksuse jagamise tulemusena moodustatavate katastriüksuste koha-aadressid ja sihtotstarbed: Oru tn 1, sihtotstarbega elamumaa; Oru tn, sihtotstarbega elamumaa; Oru tn 5, sihtotstarbega elamumaa.

ELURUUMI ÜÜRILEPINGU PIKENDAMINE

- nõustuti Triigi külas asuva eluruumi (üldpind 44 m²) kasutamiseks sõlmitud üürilepingu tähtaja pikendamisega kuni 13.04.2022;
- määrati üüri suuruseks 60 eurot kuus, millele lisanduvad kõrvalkulud.

EHITUSLOA VÄLJASTAMINE

- väljastati ehitusluba H.T.R. OÜ-le suurkaevu rajamiseks asukohaga Ao küla, Liiva.

RAIELOA ANDMINE

- nõustuti Rakke alevikus Kase tn 8a kinnistul kahe kuuse maha võtmisega.

ÜHISE JÄÄTMEMAHUTI KASUTAMINE

- kinnitati ühise jäätmemahuti kasutamise kokkulepped.

NÕUSOLEKU ANDMINE KORRALDATUD JÄÄTMEVEOGA MITTELIITUMISEKS

- anti neljale kinnistuomanikule nõusolek korraldatud jäätmeveoga mitteliitumiseks perioodil 01.05.2021–20.01.2022 põhjusel, et aadressil ei elata.

NÕUSOLEKU ANDMINE PERIOODILISEKS LIITUMISEKS KORRALDATUD JÄÄTMEVEOGA

- nõustuti suveperioodiks (01.05.–31.10.) korraldatud jäätmeveo perioodilise liitumisega ühel kinnistul põhjusel, et aadressil ei elata aastaringelt.

HOOLDAJATOETUSE MAKSMISE LÕPETAMINE

- otsustati lõpetada hooldajatoetuse maksmine isikule seoses tema surmaga.

VALLAVARA MAHAKANDMINE

- kinnitati põhivara mahakandmise akt (staadioni projektdokumentatsioon).

SOTSIAALKORTERI ÜÜRILE ANDMINE

- eraldati taotlejale sotsiaalkorter üldpinnaga 34,6 m², Väike-Maarja alevikus tähtajaga kuni 02.04.2022;
- määrata üüri suuruseks 25 eurot kuus, millele lisanduvad kõrvalkulud.

DETAILPLANEERINGU KOOSTAMISE ALGATAMINE

- algatati detailplaneering Väike-Maarja alevikus Pikk tn 2b asuva katastriüksuse maa-alast ligikaudu 400 m² suurusel planeeringualal, vastavalt planeeringuala asukohaskeemile;
- detailplaneeringu koostamise eesmärk on staadionit teenindava inventari- ja majandushoone rajamine.

DETAILPLANEERINGU KOOSTAMISE LÄHTESEISUKOHTADE KINNITAMINE

- kinnitati Väike-Maarja alevikus Pikk tn 2b asuva katastriüksuse maa-alast ligikaudu 400 m² suurusele planeeringualale koostatava detailplaneeringu lähteseisukohad vastavalt lisale.

INFOLEHE KOLLEEGIUMI KOOSSEISU KINNITAMINE

- kinnitati valla infolehe kolleegiumi koosseis: Siiri Kanarbik, Edgar Tammus, Kristel Lehtme, Liis Türbsal, Janar Rückenberg ja Merle Kiigemaa.

EHITUSLOA VÄLJASTAMINE

- väljastati ehitusluba Apex Arhitektuuribüroo osaühingule üksikelamu püstitamiseks asukohaga Nõmmküla, Avarmaa.

LÜHIDALT

Avatud on kohaliku omaalgatuse programmi kevadine taotlusvoor

Alates 1. aprillist 2021 on avatud kohaliku omaalgatuse programmi kevadine taotlusvoor. Taotluste esitamise tähtaeg on 30. aprillil kell 16.30.

Kohaliku omaalgatuse programmi eesmärk on tugevate ja omaalgatusel põhinevate kogukondade tekkimine ja püsimine. Programmi eesmärgi saavutamiseks elluviidavaid tegevusi toetatakse kahe meetme kaudu:

Kogukonna areng - (maksimaalne toetus 2500 eurot), millega panustatakse kogukonnaliikmete teadmiste ja oskuste kasvu, kogukonna identiteedi tugevnemisse ja tõhusama koostöö tekkesse.

Investeeringud ja kogukonnateenuste arendamine - (maksimaalne toetus 4000 eurot), millega panustatakse kogukonnale vajalike ja kogukonnaliikmete ühistegevust soodustavate avalikus kasutuses olevate objektide rajamisse ja arendamisse ning kogukonnaliikmetele vajalike teenuste pakkumisse.

Toetust saavad taotleda avalikes huvides tegutsevad mittetulundusühingud ja sihtasutused, kus ei osale liikmena kohalik omavalitsus ega riik ja mille liikmetest äriühingud ei moodusta rohkem kui poole. Maksimaalne toetussumma esitatud projekti kohta on olenevalt tegevusest kuni 4000 eurot ning omafinantseering peab olema vähemalt 10% projekti kogumaksumusest.

NB! 2021. a kevadvoorust käib taotlemine läbi e-toetuse keskkonna, mis on Riigi Tugiteenuste Keskuse elektrooniline taotluste ja dokumentide esitamise keskkond, mille kaudu toetuse taotleja esitab taotluse ja taotlusega seotud dokumente.

Taotlusi saab esitada kuni 30. aprillini kell 16.30 kahes voorus: kogukonna areng ning investeeringud ja kogukonnateenuste arendamine.

Täpsem info ja juhendid on leitavad Lääne-Viru Omavalitsuste Liidu kodulehel.

Staadioni inventarihoone rajamiseks algatati detailplaneering

Väike-Maarja alevikku staadioni rajamiseks koostatud detailplaneeringu elluviimise käigus ilmnas, et kavandatud hoonestusalal asuva olemasoleva hoone (laohoone) ümberehitamine inventari- ja majandushooneks on majanduslikult ebaoststarbekas ning mõistlik on projekteerida ja ehitada uus hoone, arvestades selle asukohavalikul parima kasutusmugavuse ja staadioni alal paiknevate tehnovõrkudega. Kavandatavasse hoonesse on planeeritud lisaks spordiinventari paigutamise ruumile ka kohtunike-, tualett- ja tehnoruumid. Objekti asukohavalikul arvestati, et sportimiseks vajalikku inventari saab ehitisest kätte ja sinna paigutada staadioni maa-alal. Tuaelettruumidesse sisenemine aga on mõistlik korraldada ilma aiaga piiratud alale sisenemata. Selline lahendus võimaldaks muuhulgas staadionil toimuvate tegevuste korraldamisel hoonet paremini kasutada, arvestades selle kasutajate sihtgruppe. Uues asukohas paikneks staadionit teenindav bihoone miljööväärtuslikust seltsimajast kaugemal ja konkureeriks sellega oluliselt vähem.

Kuna detailplaneeringu kehtestamisest ei ole möödas üle viie aasta, siis ei ole võimalik olukorda lahendada projekteerimistingimuste väljastamisega kehtestatud detailplaneeringu alal (ehitusseadustik § 27 lg 1).

Eelnevast tulenevalt andis Väike-Maarja Vallavalitsus 31.03.2021 korralduse nr 185 Väike-Maarja alevikus Pikk tn 2b asuva katastriüksuse (katastritunnus 92702:002:0112) maa-alast ligikaudu 400 m² suurusele planeeringualale detailplaneeringu algatamiseks, eesmärgiga rajada inventari- ja majandushoone.

Detailplaneeringu koostamise vajadus tulenes ülaltoodud põhjendustest ning eesmärgist määrata uus hoonestusala ja ehitusõigus inventari- ja majandushoone rajamiseks. Uue detailplaneeringu kehtestamisega muutub kehtetuks samale maa-alale varem koostatud detailplaneering. Ülejäänud maa-ala osas on võimalik jätkata kehtestatud detailplaneeringu elluviimisega. Planeeringuala asub maa-alal, mis piirneb vaid Väike-Maarja valla omandis oleva maaga.

Korraldusega on võimalik tutvuda Väike-Maarja valla veebilehel.

Kingi Lurichile 145 km auhinnatseremoonia

Ülsekutse „Kingi Lurichile 145 km“ auhinnatseremoonia toimus 22. aprillil kell 12.00 Väike-Maarja keskvaljakul.

Liikumisüritusel osalejate vahel loositakse välja hulgalt sportlikke auhindu. Need on välja pannud Väike-Maarja valla koolid, Sisekaitseakadeemia päästekolledž, Väike-Maarja vallavalitsus ja ettevõtjad.

Peaaühinnana loositakse välja 500-eurone jalgratas Ratatabaasilt. Auhinnatseremoonia peaaühinna fortunaks on Kaido Hõõvelson.

Tulenevalt riiklikust olukorrast palume uute haiguspuhangute riski vähendamiseks üritust jälgida otseülekandena Väike-Maarja valla Facebookis.

LHV toetab ettevõtlikke kogukondi 20 000 euroga

LHV on ellu kutsunud kohalikele kogukondadele suunatud konkursi „Kes teeb ära?“, mille eesmärk on toetada rahaliselt kogukonna jaoks olulise väärtusega hoonete või objektide rajamist või remontimist.

„Kes teeb ära?“ on LHV remondilaenu toetusprogramm, millele pandi algus mulle, kui pangale jäi silma aktiivne Leesi küla kogukond, kes ühisel nõul ja jõul oli otsustanud ajaloolisele kauplusehoonele uue elu sisse puhuda. LHV toetas Leesi kogukonna ettevõtmist 15 000 euroga. Tänavu on „Kes teeb ära?“ toetusfond juba 20 000 eurot, mis jagatakse vastavalt žürii otsusele.

LHV Panga juhatuse esimees Kadri Kiisel julgustab inimesi ja kogukondi üle Eesti avatud silmade ja meelega oma kodukandis

ringi käima. „Meie visioon on alati olnud riik, kus inimesed julgevad suurelt mõelda ja ettevõtta. Meie kõigi kodukandis leidub mõni väärkas hoone või unarusse jäetud objekt, mille varjus on tegelikult oluline kogukondlik väärtus. Olgu selleks mõni hoone, pargiala, lauluväljak vms, tähtis on, et sellel oleks positiivne mõju kogukonna elule, see tooks inimesed kokku ja pakuks neile uut väärtust,“ ütles Kiisel.

Selleks ootab LHV ideid ja projektiplaan, et välja valida need, kelle ettevõtmist sel korral rahaliselt toetada. Projekte oodatakse aprillikuu lõpuni, väljavalitud projektid tehakse teatavaks mai lõpuks.

„Juba eelmisel aastal võtsid meiega ühendust väga paljud Leesi kogukonnast

inspiratsiooni saanud seltskonnad, kes jagasid oma ideed mõnd huvitavat objekti taastada. Nüüd on kõigil teil võimalus – koondage jõud, pange oma mõtted kirja, kirjeldage, kellele ja miks on objekti rajamine või taastamine oluline ja andke endast märku,“ innustab Kiisel.

Oluline ei ole täisprofessionaalse ehitus- või ärijuhtimise meeskonna olemasolu, vaid motivatsioon ja hea planeerimisoskus. Kõik algab heast ideest – küll siis ka mõtte- ja teokaaslasi leidub, kellega idee ellu viia.

Loe lähemalt „Kes teeb ära?“ toetusprogrammi, kandideerimise ja projektiplaani koostamise kohta lhv.ee/et/kes-teeb-ara.

Vähekindlustatud lasterikkad pered saavad peagi kodutoetust taotleda

KredEx alustab 12. aprillil madalama sisetulekuga lasterikastele peredele mõeldud kodutoetuse taotluste vastuvõtmist. Lasterikaste perede elamistingimuste parandamiseks panustatakse tänavu üle kolme miljoni euro. Taotlusi saab esitada 31. maini.

Võimalus oma elamistingimusi parandada on peredel, kus kasvab vähemalt kolm kuni 19-aastast last ning kelle sisetulek ühe leibkonna liikme kohta oli eelmisel aastal kuni 355 eurot kuus. Toetust saavad ennekoike pered, kellel puudub oma kodu või olemasolev eluase ei vasta kaasaegsetele elamistingimustele, sealjuures puudub vee- ja kanalisatsioonisüsteem või on pesuruumid amortiseerunud, katus ei ole vettpidav või küttekolded ei taga kodus piisavalt sooja temperatuuri või on eluohutlikud.

Suurim toetussumma on 10 000 eurot. Kolme- ja neljalapselised pered, kellele on varem ühe korra kodutoetust eraldatud, saavad teistkordselt taotleda veel 5000 eurot. Viie- ja enamalapselised pered, kellele

on varem korra kodutoetust eraldatud, saavad teisel korral taotleda 10 000 eurot.

KredExi eluaseme- ja energiatõhususe osakonna juhi Triin Reinsalu sõnul on kodutoetuse abil 14 aastaga parandatud enam kui 17 000 lapse elamistingimusi.

„Energiatõhusus ei ole lihtsalt sõnakõlks, vaid kodude energiatõhusamaks muutmisel on reaalne mõju inimeste rahakotile, tervisele ja kliimale laiemalt. KredEx on rohkem kui 15 aastat panustanud energiatõhususe alase teadlikkuse kasvatamisele, tellinud vajalikke uuringuid ning panustanud valdkonnarengusse läbi mitmekülgse koostöö erinevate partnerite ja ehitussektoriga. Rõõm on tõdeda, et ka sel aastal on meil võimalik panustada umbes 1000 lapse elamistingimuste parandamisse, viimase 14 aasta jooksul oleme parandanud enam kui 17 000 lapse elamistingimusi.“

Tagastamatut toetust saab kasutada mitmeti. Näiteks eluaseme püstitamise, renoveerimise, ümberehitamise või laiendamise-

ga seotud väljaminekuteks, aga ka eluaseme tehnosüsteemide või -võrkude rajamise, muutmise või asendamisega seotud kulu- tusteks. Lisaks võib seda kasutada eluaseme soetamiseks juhul, kui leibkonnal ei ole päris oma kodu või leibkonna omandis olev maja või korter ei vasta kaasaegsetele elamistingimustele, sealhulgas on eluase pere jaoks mõistlikel eeldustel ruumiliselt liiga väike.

Eelmisel aastal anti kõige enam toetust eluaseme omandamiseks (129 korral). Renoveerimiseks, püstitamiseks või ümberehitamiseks sai möödunud aastal toetuse 128 peret.

Varasemalt toetust saanud pered peavad korduva toetuse taotlemise hetkeks olema eelmise toetuse sihtotstarbeliselt ja tähtaegselt ära kasutanud ning esitanud ka KredExile seda kinnitava lõpparuande.

Taotlusi saab esitada kuni 31. maini käesoleval aastal. Lisainfot tingimuste ja taotlemise kohta saab KredExi kodulehelt www.kredex.ee/kodutoetus.

Muinsuskaitseamet ootab noorte päranditegijate lugusid

KOOLIMAJAST INTERNAADIKS JA MUUSEUMIKS

1930 – 2020

2020. a saavutasid algkooli vanuseklassis esikoha Rakke kooliõpilased, kes esitasid konkurssile veebriamatu kooli ajaloo. Kuvatõmmis internetist

Vabaõhumuuseumi ja Riigimetsa Majandamise Keskusega.

Lisainfo ja tööde esitamine aadressil www.paranditegijad.ee.

Hea nõuga ja materjalide leidmisega on huvilistele abiks Muinsuskaitseameti Lääne-Virumaa nõunikud Mirjam Abel

ja Kadri Kopso.

KONTAKTID:

Mirjam Abel 5304 1927, Mirjam.Abel@muinsuskaitseamet.ee

Kadri Kopso 5383 6295, Kadri.Kopso@muinsuskaitseamet.ee

GEORG LURICH 145

Georg Lurichi sünniaastapäeva aktiivseks tähistamiseks on Väike-Maarja vallavalitsus tänavu püstitanud üleskutse kinkida kuulsusele 145 kilomeetrit. Iga tervisejünger võib otsustada, mil viisil selle teekonna läbib. Kilomeetrite kogumise väljakutse teekonna võib soovi korral enda jaoks muuta rituaaliks, alustades või lõpetades „kogumisretke“ legendi monumendi juures Väike-Maarja keskväljakul.

Päike tõuseb idast. Lurichi monumendi aluseks olevat skulptor Amandus Adamsoni 1903. aastal loodud skulptuuri „Champion Lurich“ jõumehe poosi ei leia me joogamaailma päikesetervitusest, kuid Siimuna maanteelt Väike-Maarja keskväljakule jõudes on see Väike-Maarja moodi tervitus ida poolt tulijatele kindlaks sõnumiks: „Ole terwe, eestlane!“

Pea kaks aasta tagasi jõudis Väike-Maarjasse Georg Lurichi jalajälgend, mille autoriks on tõenäoliselt Amandus Adamson. Üsna suurel jälgendil seisib kiri, mille põhjal võib järeldada, et tegemist on 20. saj algusaastatelt pärineva maadluslegendi Georg Lurichi labajala autentse koopiaga.

Lurich ja Amandus Adamson kohtusid ilmselt Peterburis. Atleedi kujutamist kreekaliku meheilu ideaalina ei pea inestama, liiatigi veel Adamsoni valikut võtta modelliks Lurich. Mis pani kunstnikku seda tööd ette võtma? Spordiloolased on viidanud 1904. aasta Saint Louise olümpiamängude kunstikonnakursile, mida silmas pidades olla Amandus Adamson taiese valmistanud, konkursile saatnud ja peaauhinna võitnud.

1904. aastal toimusid Saint Louisés maailmanäitus ja olümpiamängud. „Champion Lurich“, täielikult isikustatud kuju, saadeti maailmanäitusele ja nii võib öelda, et Georg Lurich ja Amandus Adamson on esimesed eestlased, kes olümpiamängudel auhinnatud.

Eks räägitakse sünnipäevadel ju ka naljalugusid ja loomulikult sünnipäevalapset väljateenitult vaid head ja tutjutõstvat. Ja nii võib naljatlevalt öelda, et Väike-Maarjas saavad lugulauludes kokku seotud kaks „Kreeka mäge“. Eesti jumalaks tituleeritud Lurich ja luulekunsti sümboliks peetud Väike-Maarja parnass – Olümpose ja Parnassose mäed, kaugemalt kõrgemad kui sinne Ebavere.

PAIGAD PAKUVAD MÄLESTUSI

Kuidas elab edasi legend, sümbol ja müüt – Georg Lurich? Eks ikka lugude kaudu, neid rääkides edasi põlvest põlve. Ja seda teadis Lurich väga hästi. Juba 13-aastaselt kirjutas ta rahvaluulekogujale Jakob Hurdale: „Kõrgeste austatud härra! Nagu minu wend ju tähendab, olen ma ka katsuma hakkand esiwanemate warandusest midagi unustamise eest hoidma ja tahan seda edas-

Lurichi jala jäljend. Foto Edgar Tammus

Väike-Maarjast Kiltsi poole minnes enne Kaarma koolimaja asunud Kaarma Kipparite sepikojas käis Georg Lurich jõudu katsumas. Fotol ees peremehed koos töölistega. Paremtalt esimene Jaan Kippar, kolmas Bernhard Kippar, vasakul istub nende isa Kippari Pääru. Kaarma sepapada asus enne Kaarma koolimaja. Foto aastatest 1905–1910. VMM.99.6.

pidi ka weel teha. Jättame nii kauaks Jumalaga. Teid kõrgeste austades G. Lurich.“ Georg Lurich abistas vend Wolde-mari rahvaluule kogumisel, Väike-Maarjas kujunes Hurda rahvaluulekogumise kõige tihedam võrgustik. Väike-Maarja parnassilt ammutas Lurich rahvuslikku meelsust ja leidis tuge kirjatööga tegelemiseks. Säilinud kirjavahetus Väike-Maarja kihelkonna kooli juhataja Jakob Tammega on selle kindlaks märgiks.

LURICHI TEED JA RAJAD

Täna kulgevad Väike-Maarjast alguse saavad kergliiklusteed Kiltsi ja Triigi suunas. Nende äärde jääb palju paikasad, mis Georg Lurichi jalajärgi ja lugu-täis. 2006. aastal avati Kiltsi suunas kulgeva tee esimene lõik ja see on Lurichi järgi nimetatud. Tee saab alguse 1966. aastal Lurichi sünniaastapäeval avatud Lurichi mälestuskivi juurest. Aia ja Jaama tänava kolmnur-gas elasid algselt Georg Lurichi isa Georg ja onu Anton, algselt Ado ja Jüri Luuri, kes olid mööda Eestimaad kohta otsides jõudnud Väike-Maarjasse 1860.–70. aastatel. Isakoji oli Velisel peremeheks jäänud vend Hans. Väike-Maarjas edenes äri hästi ja peagi astusid Väike-Maarja vennad kõrtsi kõrvale kaupluse, mille lõunapoolses otsas olid ka eluruumid ja kus moodus Georg Lurichi lapsepõlv ja suvevahe-ajad. Kaarma kõrtsi ei ole tänaseks enam säilinud, see lammutati 1934. aastal, samal kohal asub praegu Georgi ärimaja. Kõrtsi kõrvale ehitud kaup-lusehoones asub praegu ehi-tuspood. See hoone on ühtlasi viimane, mis on Lurichite perekonnaga ostselt seotud ja täna-seks säilinud. Asjakohane mõte võiks olla selle hoone fassaadile paigutada mälestustahvel.

Kaarma küla Otsa talu pe-retütär Marta Palmbergi mälestusest teame, et kodumail viibides jooksnud Georg Lurich tihti marsruudil: Vao teed pidi alevikust välja, siis põllupeenart mööda itta Soo äärde, Otsa talu juurest üle Rakvere-Tar-tu maantee, siis väljade vahelt Kaarma-Tagakülla ja sealt põ-luvaheteedpidi tagasi Kaarma koolimaja juurde. Seejärel läi-nud ta Kaarma sepapatta, kus töötas sepp Pääru Kippar kahe poja ja sellidega. Seal tõst-

nud ta koos sepa vanema poja Vilemiga rauda, hiljem ka koos noorima poja Bernhar-diga, kellest saanud perekon-na tugevaim – tõstnud lahti 13-puudase alasi. Georg Lurichi 100. sünniaastapäeva tähista-miseks korraldas Väike-Maarja keskkooli kehalise kasvatus-e õpetaja Aino Leppik teatejook-su võistluse, mille marsruut kulges mööda omaaegset Lu-richi jooksuringi teekonda.

ALMA JA KAAMELID

Teine kergliiklustee kulgeb Väike-Maarjast Triigi suunas. Veidi alevikust väljas asub oma-aegne Müüriku mõis, mille aias korraldati enne Väike-Maarja seltsimaja ehitamist kõik suu-remad peod ja väljanäitused. Selles pargis esitles Lurich ka oma kaameleid, toimus jõu-demonstratsioon. Meelde jää-va loo Lurichist ja kaamelitest rääkis Alma Imakaevu Väi-ke-Maarja muuseumi töötaja-tele 1986. aastal.

Jutud, et Lurich käib oma kaamelitega Eestis ringi, jõud-sid ka Väike-Maarjasse. Kõik ootasid huviga, millal jõumees oma kaamelitega sünnikoh-ta jõuab. Ootasid ka lapsed, nende hulgas 7-aastane Alma Imakaevu. Ja siis ta tuligi. Kaa-melid paigutati Kaarma kõrtsi tõllakuuri, nende eest hakkas hoolitsema V. Ein. Alma läks Müüriku aeda koos naabripoi-si Krooni Kostjaga. Alma oli julge, hakkaja tüdruk ja trügis Lurichile hästi ligidale. Temale järgnes ka Kostja. Lurich mär-kas Almat, haaras talt kaenla alt kinni ja tõstis kõrgele. Pärast aga pani oma põlvele istuma. Lurich küsis: „Kas sa tahad, ma panen su kaameli selga istu-ma?“ Alma vastas: „Tahan küll“. Siis aga hakkas naabripoiiss Al-mat keelama: „Ära mine, kaa-mel surub su kahe küüru vahel laiaks!“ Alma hakkaski kartma, ronis Lurichi põlvelt maha ja kadus rahva hulka.

NÄHTAV SIDE

Täna-seks on enamus Lurichiga seotud hoonetest Väike-Maarja alevikupildilt kadunud. Sand-hofi talu hooned, millest Lu-richite lugu Väike-Maarjas alguse sai, hävinud 1941. aasta Väike-Maarja suurtulekahjus. Talu meenutab vaid Lurichi kivi Aia ja Jaama tänava kolmnurgas ja Sandhofi väikse elumaja ase-mel olev mudelihall Pikk tänav 4. Vana postimaja, kunagise Müüriku mõisa suure maja, ka Alliku-majaks kutsutud hoone lammutati 2015. aastal, selle asemel asub Konsumi pood. Selles majas asunud II korru-se saalis maadles Lurich, päris

kindlasti 1899. aastal, ja näitas alevirahvale trikke. Kõik soo-vijad ei olevat saali ära mah-tunud ja huvilised olevat ka redelitega akende tagant vaa-danud. Kaarma kõrtsi asemele ehitatud majas Pikk tänav 16 asub täna Georgi nime kandev ärihoone. Väike-Maarja suurtu-lekahjus hävis ka Väike-Maarja tuletõrjekodu. Georg Lurich oli Väike-Maarja tuletõrjeseltsi auliige: „Mäletan, kui ma kord 1907. aasta oktoobri alul Maar-jasse tulin, oli mu majaesine ilutuledega valgustatud ja ter-vituspealkirjadega ehitud. Olin liigutatud, et mind ei oldud nii pika eemalviibimise ajal unu-satud ja nii lahkesti vastu võeti.“

Palju on hävinud, kuid al-les on Väike-Maarja kilhel-konnakooli maja, praegune Väike-Maarja muuseum, Pikk tänav 3, kus kus elas Lurichi suur sõber õpetaja Jakob Tamm, kellega Lurich käis kodus olles malet mängimas või muidu kätt surumas. Alles on Pikk tänav 8, endise Vao vallamaja, praegu-ne tervisekeskus, mille saalis maadles Lurich vähemalt ühel korral, 18. veebruaril 1899. aastal kell 5 pärastlõunal. Alles on Väi-ke-Maarja seltsimaja, Pikk tänav 2, mille ehitamine sai võimali-kuks Lurichite perekonnalt oks-jonil krundi omandamise läbi. Väike-Maarja kirikaais puhkavad Lurichi vanemad ja onu pere.

Lurich oli mees, kes oma sünnipäeva tähistamise koh-ta saadab 1909. aasta 11. apr-ilil (vana kalendri järgi sündis Georg Lurich 10. aprillil) post-kaardi Bakuu linnast onupoeg Antonile, mille pöördle on kirjutatud: „Pühitseme täna eesti mehe sündimise päewa ja joome selle juures koa sinu terwise peale. Milla tuled seia? Seia moale on eesti mehe wõit. Aberg on Rigas Circuses, kirjuta ka temale. Täna saime teleg-rammi, et paks Frantz Cyclop seia tuleb. Jõudu, elagu Welise-mehed ja Estimoa!“

Lurich oli eestlane. Eesti saadik. Vägilane. Müüt, sümbol, legend – võtke, kuidas tahate. Kodus oli Lurich näidanud, et eestlane suudab. Võõrsil oli ta sõnum: see, kes suudab, on eestlane. Lurichi ausammas püstitati Väike-Maarja keskväl-jakule, tema sünnipaika. Monu-mendi loomine oli kahtlemata väljakutse. Väike-Maarja võttis selle vastu.

Lugusid Eduard Leppiku, Paavo Kivise ja Väike-Maarja muuseumi arhiivist koondas Marju Metsman Väike-Maarja Muuseumisõprade Seltsist

Foto on Väike-Maarja muuseumi kogust VMM.142.1.

LUGUSID LURICHI

Lurich ja purjus leeripoisid

Üks naljalugu, mis räägib Lurichist ja purjus leeripoistest, viib Väike-Maarjas Pikka tänavat pidi algkoolihoone poole. Enne koolimaja asus Ärina kõrtsihoone, kus tegutses karskuse kura-tooriumi teemaja. Lurich tahtnud teemajas limonaadi juua. Soo-ja ilma tõttu võtnud ta istet maja ees pingil. Parajasti tuigerda-nud mööda kaks purjus leeripoissi, kes kuulsat jõumeest ilmselt ei tundnud, sest üks neist lausunud pilkavalt: „Näe vasikas lar-bib karskuse majas vurtsu, ega teagi, missugusel paradisiiallikal meiesugused vanad pullid joomas käivad.“ Lurich läinud selle peale rahurikkujate juurde, sasinud ühe käega ühel, teise käega teisel turjast kinni, tõstnud nad õhku, surunud näod vastamisi ja heitnud kergelt nagu kaks õlekubu üheskoos üle plangu, nõnda et nad apteekri tikripöösasse maandunud.

Lurich aitab hobusemeest

Astunud kord teel ree kõrval talumees, koormaks oma maja tarvis kolm seinapalki. Jõudnud Väike-Maarja Vao teel Mõisa-maa küla suurele kurville Luumäe all, kui kuulnud – tuleb keegi kuljuste kõlinal Väike-Maarja poolt. Kellad trallinud väga kan-gesti Vao härra aisakellade moodi. Olnudki vana Rennenkampff. Mõisniku ära tundnud, hakanud mees oma ruuna kohe tee kõrvale lumme sundima. Tõmmanud mees viimases hädas oh-jaarust järsult paremale ja nähvanud hobusele piitsaga. Nuhel-dav hüpanud ägedalt külje suunas, nõnda et aisad ragisenud ja koorem teetammilt alla lumme vajunud. Saks vuhisenud pea-tumata mööda. Küll püüdnud taat oma rege uuesti teele saada, aga see kuidagi ei õnnestunud. Tahtnud juba hobuse lahti ra-kendada ja palgid ükshaaval teele vinnata, kui käänaku tagant ilmunud isanda moodi mees. Olnud Lurich. Tervitanud ja pä-rinud, mis viga. Talumees seletanud asja ära. Seepeale lubanud Lurich proovida, kas koormat on vaja lõhkuma hakata. Astunud alla lumme, sasinud kõige jämedamal palgil otsast kinni ja tõst-nud koorma tagumise otsa koos palgikelguga üles teele. Näüd tõmmanud hobune ka ree teele. Mehe tänusõnade peale kost-nud tugev abiline, ise rinnalt ja kinnastelt koorepuru kloppides: „Noh andis mehelgi tõsta, mis siis vaene hobune pidi tegema.“

Piirangud mõjutavad ja kujundavad elu ümber

Kuigi uue viiruslaine puhkedes on näha, et pikale veninud olukord hakkab inimesi väsitama ja koroonakriisist ei tahe- ta kuulda ja ehk isegi uudiseid lugeda, siis väikeses kogukonnas hoitakse ikka

kokku ja tuntakse huvi, kuidas meie vallas asjad sujuvad.

Milliseid muutusi on tulnud sisse viia? Mis on osutunud kõige keerulise- semaks või millest abi on olnud ning mida uus olukord on õpetanud?

Rakke lasteaia direktor Elve Kull ja Väike-Maarja lasteaia direktor Tiia Mänd

Meil on hea meel, et tänu eriolukordadele on meie lasteaedadevaheline koostöö veelgi tugevamaks ja ühtse- maks muutunud. Oleme ju ühe valla lasteaiaid.

Nagu kõigi jaoks Eestis, on ka meie jaoks lasteaia hetkel kõige tähtsam, et kõik inimesed oleksid terved ja et viirus rohkem ei leviks. Lasteaia töötajad on samuti emad-vanaemad-abikaasad ning püüame hoida nii ennast kui perekonda, mistõttu on kehtestatud erinevad piirangud. Rakkes toimub laste vastuvõtt õues ja lapsed täidavad oma kilgetega varahommikuid. Nii Rakkes kui Väike-Maarjas vanemad siseruumidesse ei saa ning meie osavad lapsed saavad kenasti väikese abiga ise riidest lahti ja riidesse – tavaliselt ju on ema- isa kohe käepärast võtta.

Alates 12. märtsist on lasteaia need lapsed, kelle vanematel ei ole võimalik last koju jätta. Rühmad on avatud, kõik lasteaia töötajad teevad oma igapäevast tööd lastega, kes hetkel kohal. Märksõnad nagu mujalgi on käte- pesu ja õpetajatel, emmedel-issidel maskid ning desinfitseerimine.

Uue viiruselaine ja piirangute olu- korras ongi lasteaial olnud kõige kee- rulisem ütelda meie laste vanematele:

„Vallavalitsus ja Vabariigi Valitsus soovivad võimalusel lapsi lasteaeda mitte tuua.“ Kõige rohkem on siin meie abiks olnud lapsevanemad, kes on piiranguid järginud. Suur aitäh kõigile lastevanematele!

Rakke lasteaia on väikerühm eri- vajadustega lastele ning nemad saavad käia rahulikult iga päev lasteaia. Kogesime eelmise kevade eriolukorras, et just nemad on need, kes koos vanematega kõige enam kannatasid igapäevaste tegevuste puudumise pärast. Oleme tänulikud vanematele, kes selle perioodi vapralt koos lastega ületasid.

Oleme rõõmsad, et hetkel ei ole lasteaedades olnud ühtegi viirusekollet, –puhangut.

Suur aitäh ka kõigile lasteaia töötajatele, kes igapäevaselt jälgivad enda tervist ja on hoidnud viiruse meie majades eemal. Eks nii pikk piirangute periood jätab meile kõigile oma jälje ja parim viis hoida vaimset tervist on säilitada rahulik meel ning leida ka midagi positiivset. Samuti on siinkohal hea meel tõdeda, et enamik lasteaia töötajatest on kätte saanud esimese vaktsiinidoosi.

Me kõik hoiame lootust, et õigepea on meie majad jälle rõõmsate laste sa- ginat täis.

Simuna kooli direktor Kaja Põldmaa

Simuna kool on olnud võrrel- des paljude teiste koolidega siiski õnnelikus olukorras, sest distantsõpet oleme rakendama pidanud ainult siis kui Vabariigi Valitsus ütleb. Muul ajal koroo- natõbi meie õppetööd seganud ei ole. On küll olnud mõned positiivse proovi andnud õpilased ja paar töötajat, aga nende haigestumine sattus vahea- gadele ja kontaktõppele see kurja ei teinud.

Õppinud oleme viimase aastaga muidugi kõvasti. Õpetajad ei karda enam videotunde anda ja seetõttu on õppimise kvaliteet ikka palju parem kui eelmisel kevadel. Tunnid toimuvad meil tunniplaani alusel ja on etem kui eelmise kevade kaootilisus. Lapsed ja lapsevanemad teavad, et kell 8.00 hakkavad tunnid ja nii on. Koolipäeva õhtul tuleb õigel ajal magama minna ja hommikul viksi välimuse ja korras toaga peab olema valmis tundi alus- tama.

Õpetajate jaoks on keeruline kui õpilased neil nahka üle kõrvade proo- vivad tõmmata. Aga eks need vigur- vändad üritavad seda ka kontaktõppe- teha. Ja elu näitab, et ega pedagoogidki mingist kehvast puust tehtud ole, ja nii mõnigi kelm on üpris hale- dasti vahele jäänud.

Pärast tunde tõttavad osad õpi- lased ja õpetajad/töötajad Lurichile kingitusekilomeetreid koguma.

Simuna robotikud pole kaotanud optimismi ja osalevad virtuaalsel FFLi võistlusel. Kunstiring ja mudilaskoor tegutsevad videosilla vahendusel ja discolfi kettad vihisevad nüüd küll rohkem koduõues, aga ikka vihisevad. Kooli tööplaani nägi ette, et jõulupidu toimub 1. aprillil, aga ei toimu. Toimub kunagi, loodetavasti enne järgmiseid jõule.

Lasteaia igapäevaelu on tavapära- ne. Lapsi on küll vähem, kuid jagub kõikidesse rühmadesse, ja tegevused toimuvad tavapärase päevaplaani jär- gi. Lasteaialaste jaoks on pluss see, et saavad kasutada võimlat ja projekto- rit just siis kui hing ihaldab. Pole vaja koolilastega jagada.

Kuna lund oli veel märtsi keskpa- igaski väga palju, ehitasid lasteaialap-

Simuna kool. Foto Kaja Põldmaa

sed õpetajate abiga vägeva lumekind- luse. Püsis teine veidi üle nädala ja lõpuks vandus vaeseke kevadpäikesele alla.

Ei ole halba ilma heata. Majas käib praegu kiire interneti paigaldamine. See käib hästi kiiresti, kuna pole töid segavaid õppetunde.

Kõige raskem on ikka see, et ei saa sõprade ja kolleegidega silmast silma suhelda. Või kui saab, siis ikka läbi maskide ja visiiride. Uudised tee- vad murelikuks, nakatunuid on palju, haiglad on pilgeni haigeid täis, vakt- siinidel on kõrvaltoimed, ahistami- ne, diskrimineerimine ja kõige tipuks hammustas Joe Bideni koer ka veel kedagi. Ma saan aru, et seda infot on väga vaja inimestele jagada, aga ikka kuidagi masendav on. Uudis, et suvi ära jääb, tundus tegelikult täitsa vahva, kui kujutlusvõime lendu lasta. Esiteks pole vaja autol rehve vahetada, teiseks muru niitmine ja kõikvõimalikud ro- himistööd jäävad ära, kolmandaks ei ole parme, sääski ega vist isegi puu- ke, päike ei põleta ja karud heidavad uuesti magama ning inimesed võivad rahuliku südamega metsas jalutada. Küllap neid hüvesid leiab veelgi kui hästi otsida. Puhkused ja koolivaheaeg peaksid ju alles jääma. Elu nagu lill!

Rakke kooli direktor Igmar Matto

Rakke koolil on läinud üldjoontes häs- ti. Kodusõppega on nii õpilased kui õpetajad rohkem kohanenud ning eri- lisi tagasilööke pole olnud. Kevadel oli harjutamise ja õppimise aeg, nüüd pigem täiustamise ja tulemuslikkuse aeg ning on leitud stabiilsus.

Palju tunde toimub Zoomis, õpetajad kasutavad erinevaid töökeskkondi,

on avastanud oma töö mitmekesita- miseks ja tunni huvitavamaks muut- miseks uusi võimalusi ning tunnevad end palju julgemalt. Kõik sujub rahu- likumalt, ollakse teadlikumad ning enesekindlamad kui eelmisel kevadel. Praeguses olukorras ongi suureks toeks kolleegi abi ja toetav suhtumine ning koostöötunne.

Rakke kool. Foto Gerry-Rego Lepik

Rakke lasteaed. Foto Kristel Kitsing

Väike-Maarja lasteaed. Foto Kristel Kitsing

Tegelikult on kõik maru hästi. Ke- vad on täies hoos, rändlinnud on saa- bunud ja rõkkavad suurest rõõmest laulda, lumi- ja märtsikellukesed õit- sevad ja esimesed kirjud liblikadki on nähtud. Taevast on kõrge ja sinine, enamus eestimaalasi on hea tervi- se juures, valget aega on laialt käes. Kersti Kaljulaidi madu pole kedagi hammustanud. No naabril läheb tsipa paremini kui mul, aga ei lase sellel pi- siasjal ometi oma tuju ära rikkuda.

Kuna käesolevat kirjatööd tehes on parasjagu 1. aprill siis pean oma teose lõppu lisama kõige põletavama uudi- se: „Lähiajal saab Simuna kool kiire internetiühenduse. Seetõttu lisandub kõikide klasside tunniplaani viis ke- halise kasvatuse tundi. Eesmärk on arendada õpilastes kiirust, jõudu ja osavust – ikka selleks, et interneti- ühendusega sammu pidada. Vastasel juhul lippab internet minema seitsme tuule poole ja õppetöö toimub ainult tahvli ja krihvliga ka distantsõppe ajal. Kehalise kasvatuse tunnid ja treenin- gud on õpilastele kohustuslikud ja toi- muvad tunniplaani alusel. Õpetajatele ja töötajatele toimuvad treeningud argipäeviti kell 6.00–7.00 ja pärast töö- päeva lõppu kell 16.00–17. 30.“

Muret teevad lapsed, kelleni jõud- mine on keerulisem, kellele tuleb meelde tuletada, et distantsõpe pole vaheaeg, vaid praegune õppetöövorm, mis nõuab igapäevast õppeülesannete täitmist kodus. Lapsevanema kohustus on jälgida, et laps oleks õigel ajal tunnis ning täidaks talle antud ülesanded, vahel tuleb selles osas mõõdarääkimisi. On õpilasi, kellele kodusõpe sobib väga hästi ja nad saavad iseseisvalt õppimisega hakkama. Paljudele on kool muutunud armsamaks ja oodatakse, millal saab kooli tulla.

Distantsõpe on näidanud, et õpetaja on väga vajalik ning õpetajaga koos õppimine on tulemuslikum. Traditsioonilist kooli ja kontaktõppega tundi ei asenda ükski digivahend. Antud olukord on näidanud, et lahendamatu olukordi pole olemas, alati on midagi õppida ja saada uue kogemuse võrra rikkamaks. Nii ongi praegu õpetajal suurepärane võimalus näidata oma loovust, innovaatilisust ja meeskonnatöö oskust.

Rahulikkust, sallivust ning positiivsust, et suudaksime kõik vastu pidada ning pärast aprilli vaheaega taas koolis tavaõppel olla.

Väike-Maarja gümnaasiumi direktor Marje Eelmaa

Aasta aega tagasi „sööstsid“ kõik Eestimaa haridusasutused pea ees digimaailma lõpuni avastamata avarustesse ja võimalustesse. Esimeseks reaalseks ölekõrreks kujunes eKool, mis esimesel hetkel koormusele vastu ei pidanud. Kiirreageerijad võtsid kasutusele Zoomi või Meet keskkonna, mis omakorda tekitasid hulgaliselt turvalisuse küsimusi. 2019/2020. õppeaastat lõpetades ei uskunud vist keegi, et sarnane reaalsus võib korduda. Aga samas situatsioonis me taas oleme – õpetame ja õpime virtuaalkeskonnas, nii õpetajad, õpilased kui ka lapsevanemad. Koolijuhina julgen arvata, et distantsõpe Väike-Maarja gümnaasiumis on teinud arenguhüppe. Õppeaastat alustades tegime otsuse, et meie kooli ametlik veebiplatvorm on Office 365 ja kõik veebitunnid toimuvad MS Teamsi keskkonnas. Eesmärgi saavutamiseks toimus meeskonnale Liina Borgi eestvedamisel mitmeid koolitusi. Lisaks said kõik õpilased endale keskkonna kasutamiseks isiklikud paroolid jms. Tõsi, oli kahtlejaid ja kõhklejaid – õpilased ju kaotavad paroolid ära, neid ei tohi kõrvalistele isikutele anda jms. Tänapäev näitab, et kartused olid asjatud. Joulukuu lõpul saime õpitut distantsõppe näol rakendada. Kuna detsembris olid õpiraskustega õpilased kontaktõppes ja ülejäänud koolipere distantsõppel, siis tulime toime nn hübriidõppeski.

Õpetajate sõnul on kõige keerulisem väljakutse olukorras, kus osad õpilased on klassiruumis ja suurem osa ekraani taga. Gogesiin, et meeskond rakendab õpitut erinevas tempos, mis ongi reaalsus, sest me kõik õpime erineva kiirusega, ka täiskasvanud. Kuid nädalajagu distantsõpet, vahetult enne jõule, andis kinnitust, et liigume õiges suunas ja MS Teams loob õpilassõbralikumad võimalused distantsõppega toime tulemiseks.

Haridus- ja Teadusministeeriumi soovitusel koostasime distantsõpet

Väike-Maarja gümnaasium. Foto Kristel Kitsing

reguleeriva juhendi, mille alusel koolipere antud situatsioonis tegutseb. Olulisem muudatus, võrreldes eelmise õppeaastaga, mil suur osa õpiülesannetest laekus kirjeldustena e-kooli, on reaalarajas juhendatud õpe. Algklasside õpetajatel on võimalus kasutada üldõpetuse põhimõtteid, suurematel õpilastel toimub õpe tunniplaanil alusel. Klassijuhatajalt saadud tagasiside näitab, et õpilased on õppetegevuse korraldusega üldiselt rahul. Juhendatud õppe osakaal sõltub õppeaine spetsiifikast. Näiteks matemaatikatunnid toimuvad ekraani vahenduselgi 45 minutit.

Õpetajate vaatevinklist on distantsõpe, vaatamata Teamsi võimalustele,

väljakutseid pakkuv. Esmalt sellepärast, et ekraani vahendusel saavutada kõikide õpilaste aktiivne osalemine õpitegevuses on keerulisem, kui sinna õpetaja motiveeriv sõna ja pilk naljalt ei ulatu. Distantsõppe kogemus näitab, et õpilased, kellel on välja kujunenud kohuse- ja vastutustunne, õpivad igas situatsioonis, nii kontaktis kui distantsis. Teisalt on veebitunde andev õpetaja „peo peal“ kõikidele neile, kes tegelikult tunnis ei peaks osalema. Õpetajaskond on situatsioonis, kus nad annavad iga päev lahtisi tunde. Kõrvalseisjatel on õigus kommenteerida, teadmata aineõpetuse metoodikaid, pedagoogikat jne, õppeprotsessi, sh kõikide tunnis osalevate õpilaste sooritusi.

Probleemina saab välja tuua distantsõppeks vajaliku tehnoloogia olemasolu kodudes. Sel aastal oleme välja laenutanud kõik kooli sülearvutid, kuid vajadus on suurem meie ressurssidest. Kui välja laenutatud arvuti hiir ei tööta, ekraan on must jne, siis ruttappi meie IT tugisik Kairo Pohlak. Selle põhjal saan mainida, et distantsõppe ajal tegutseb kogu kooli meeskond, sest traditsiooniks kujunenud toidupakid jõuavad kodudesse köögipersonali abil.

Harjumine „uue reaalsusega“ on igal indiviidil erinev. On neid, kellele distantsõpe väga meeldib, sest saab tegutseda oma rütmis ja iseseisvalt õppimine ei tekita raskusi. Kuid suurem

osa õpilasi ootab kooli naasmist, sest inimestel on kuuluvusvajadus ja sotsiaalses, reaalsetes suhetes lävimine. Minu hinnangul on distantsõppe suurimaks väljakutseks vaimne tervis. Eelmisel kevadel töötasid kõik õpetajad kodudes. Sel kevadel on õpetajatel võimalus töötada oma klassiruumis. Kaks kolmandikku meeskonnast töötab igapäevaselt oma klassis. Õpetajate sõnul loob, kasvõi eemalt, kolleegi nägemine parema enesetunde. Piisab lihtsast lausejupist: „Kuidas läheb?“ Sarnaseid mõtteid mölgutavad õpilasedki. Veebitundide väisamised annavad kinnitust, et pidev ekraani vahendusel olemine tekitab osadel õpilastel suhtlemishirmu ja väsimust. Kohtudes tänaval mõne õpilasega, siis on esimene lause: „Tahaks kooli! Millal?“

Üldiselt on peetud haridussüsteemi konservatiivseks, kus muutuste juurutamine on ajamahukas, sageli raskesti teostatav, sest mugavusstoonis olemissel on siinjuures oma roll. Distantsõpe on paisanud meid kõiki – õpilasi, õpetajaid, vanemaid – turbulentssesse igapäevaelu. Paljud tõekspidamised on pöördumatult muutumas. Peame pidevalt uuele olukorrale reageerima, vastu võtma uusi ja kiireid otsuseid, ümber hindama seni kehtinud õppimis- ja õpetamisviise. „Distantsõppe kevad nr 2“ näitab kõikide osapoolte panustamist, pühendumist, toimetulekut uues olukorras. Saan nentida, et kõik meie kooli õpilased osalevad distantsõppes ja õppetegevus toimib – kõik õppimise ja õpetamisega seotud osapooled tegutsevad Teamsis, osaliselt isegi ringide tegevus. Samuti haaratakse kinni võimalustest osaleda koolipäeva välistes tegevustes – üle saja koolipere liikme on tegemas Lurichile sünnipäevakingitust.

Me ju ei tea, miks viirus meid kimbutamas on. Oleme harjunud heaolu ühiskonna võimalustega, kuid olude sunnil sattunud uude situatsiooni. See vist ongi elukestev õpe?

Kilti mõisakool ehk Kilti põhikool. Foto Taavi Luik

Kilti kooli direktor Merje Leemets

Igal ajal on tavaliselt kaks poolt, nii ka COVID-il. Negatiivsest poolest on kõigil juba mõõt täis, sest sellest tuleb teavet igast meediaallikast, vaatamata Sinu tahtmisele. Selletõttu püüan panna kirja positiivse poole nähtusi, kuigi neid on piskult.

Esiteks on toonud koroonadistantsõppe digipädevuste hüppelise tõusu nii õpilaste, lastevanemate kui õpetajate hulgas. Teiseks – õpetajad on tunduvalt leidlikumad, tundide huvitavamaks muutmiseks on õpetajad leidnud uusi keskkondi ja äppe, teemasid aitavad lahti seletada videolõigud ja teadmisi kinnistada mängud. Kolman-

daks on õpilased muutunud palju iseseisvamaks, seda nii tundides osalemise kui õppeülesannete täitmisel. Neljandaks on õpetajate-õpilaste-vanemate vaheline suhtlus märksa ladusam ja aktiivsem. Viiesandaks tuleb tõdeda, et kes on olnud kontaktõppel tubli ja motiveeritud, on seda ka distantsõppel.

Meil on läinud hästi, sest viirus on meid küll puudutanud, kuid õnneks ilma raskete haigusjuhtudega. Siin ja seal on kuulda üksikutest haigetest ja lähikontaktsetest, aga meie kogukond järgib piiranguid ning vähehaaval jõudukoguv kevad aitab keerulised ajad üle elada.

Väike-Maarja muusikakooli direktor Vallo Taar

Oleme oma tegemistes just samas seisus, kus asub kogu Eesti haridussüsteem – distantsõppel. Kindlasti on sellel omad head ja vead. Pilliõpe eeldab siiski õpetaja ja õpilase vahetut suhtlemist ja lähikontakti. Aga oleks palju hullem, kui jätkaksime teatud ajaks instrumendi õppimise hoopis katki.

Muusikakooli distantsõpe toimub vastavalt õpetajate ja õpilaste võimalustele. Õpetajad toimetavad erinevalt – kes Zoomis, kes Messengeris, kes telefoniga. Kõik toimub kokkuleppel õpilase ja lapsevanematega.

Kõige suuremaks väljakutseks pean gruppitundide läbiviimist videotundidena. 45-minutilise tunni ettevalmistamiseks ja salvestamiseks kulub päris mitu tundi. See on täiendav ajakulu. Õnneks saab seda materjali ka hiljem kasutada.

Suureks abiks distantsõppe läbiviimisel on lapsevanemate mõistev suhtumine. Võimluse

korral peaks lapsevanem olema harjutamise ajal koos lapsega ja jälgima õpetajapoolseid soovitusi ja märkuseid. Väga oluline on lapsele päevaplaan, kus on igal päeval kindel aeg pilliharjutusteks.

Õpilased on selle õppevormi küllap olude sunnil omaks võtnud. Üldjuhul need õpilased, kes varem tublisti harjutasid, teevad seda ka nüüd. Kellel aga enne distantsõpet oli harjutamisega probleeme, jätkavad samas vaimus. See kehtib küllap ka tavakoolis.

Siiski on igas halvas ka oma head. Tänu distantsõppevormile on hakatud rohkem süvenema arvutiõppe erinevatesse võimalustesse.

Usun, et nii õpilased kui õpetajad ootavad pikisilmi olukorra normaliseerumist. Kõik soovivad, et kooliaasta saaks lõpetada kontaktõppes, minna kevadele ja suvele vastu rahuliku südame ning rõõmsa meelega!

Kooli tegutsemiskohad on Väike-Maarja seltsimajas (fotol), Simuna rahvamajas ja Rakke kultuurikeskuses. Foto Kristel Kitsing

Kiltsi kauplus. Foto Kristel Kitsing

Kiltsi kaupluse perenaine Pille Kuusemäe

Meie ettevõttele oli talv raske. Kui olime just saanud valmis söögisaali, siis karmistati piiranguid ning enam siseruumides toidlustada ei tohtinud. Pidime loobuma töötajast ja püüdma ise oma perega hakkama saada.

Kõige suurem üllatus on see, et seatud piirangud ei paistagi lõppevat. Tegeme esimest aastat kaubandusega ja oli üllatuseks, et klientide arv talvel

oluliselt vähenes. Kõige keerulisem oligi talv, mis oli tavalisest külmem ning ka viirused ja piirangud.

Abiks on olnud ikka oma pere ja toetavad sugulased ning sõbrad. Ilma nendeta poleks me vastu pidanud.

Uued tingimused on kinnitanud, et oluline on hea söök ja meeldiv teenindus. Samuti ka seda, et iga klient on oluline.

Lillepood Maarjalilil. Foto Kristel Kitsing

Maarjalilil OÜ juhatuse liikmed Maimo Part ja Airi Einsalu

Praegu on tõesti rasked ajad. Inimesed ei käi külas ja lilli ostetakse vähe. Piirangud on kestnud pikalt ja see tüütab.

Pidime piirangutega seoses tegema ka muudatusi. Lilli ei tohtinud enam kaupluses müüa, kolisime letiga uksele. Aga ilmad olid külmad ja nii ei saanud lilli sobivalt eksponeerida. Ka inimestel

oli ja on ebamugav.

Praegu on kõigil keeruline, loodame, et läheb paremaks. Kevad on käes ja algab õuetaimede ja amplite müük. Varsti on kõik hästi ja ootame oma kliente väga.

Ja õppinud oleme seda, et me kõik saamegi hakkama.

Juuksur ja lillepood Rakkes. Foto Enno Eilo

Mari Kusler FIE juuksur ja lillepood

Esimese info saame ikka uudistest ja sellest tulenevalt siis kohaneme muudatustega. Igal sammul tuleb mõelda, kuidas peab tegema. Kogu aja on pinget, et midagi valesti ei tee.

Juuksuritel on lubatud kogu aeg töötada. Kliente teenindan maski ja kinnastega. Ruumides käib enne ja pärast iga klienti desinfitseerimine. Kundesid on arvuliselt vähem ja ruumis oleme ainult mina ja klient. Kui

keegi lilli ette tellib, siis välja saab viia. Keeruline on see, et kliente on vähe, vahel on päevas üks klient. Inimesed on tagasihoidlikud ja arvavad, et kodus on parem istuda. Kui n-ö välja ei minna, siis ei ole vaja ka juuksurit.

Lilli ostetakse ka vähem, kuna pole kellelegi külla minna, sest ei tohi. Mõni üksik eksib ära.

Route 22 toimetab Kaarmal. Foto Kristel Kitsing

Route 22 kokk ja omanik Tarvo Kümnik

Viirus on meie ettevõtet räsinnud päris tugevasti. Veebruaril lõpus pidime minema karantiini terve meeskonnaga, sest olime COVID-19 lähikontaktis. Neljast meeskonnaliikmest kolm jäid ise ka haigeks ja põdesid selle läbi. Kui oht möödus, avasime söögikoha uuesti, aga siis tulid uued ja karmimad reeglid toidlustuskohtadele – lubatud oli ainult toidu kaasamüük. Pidime kiiresti võtma vastu otsuse, kuidas jätkata, et oleks efektiivne, ja ei peaks päriselt oma uksi sulgema.

Lühendasime lahtiolekuaegu. Oleme avatud kell 11.00–14.00 ja hetkel nädalavahetustel täiesti suletud.

Pakume tasuta toidukulleri teenust, et kõik argipäeviti lõunasöögi soovijad saaksid toidu koju-kontoris mugavamalt kätte. See teenus on üllatavalt hästi vastu võetud. Oleme

oma lõuna jaganud kolmeks ringiks: kell 11.30; 12.30 ja 13.30. Esimene ring on alati täis ja see on enamasti püsiklientide päralt, kuidagi on nii logistiliselt paika loksunud. Teine ja kolmas ring on rohkem uute aadresside avastamine. Paari nädala jooksul on vallast, eriti Väike-Maarjast ning selle ümbrusest pilt palju selgemaks saanud. Palju uusi külasid ja tänavaid, kus varem pole käinud.

Meie kulleriteenust on soovitud Simunasse, Rakkesse, Koonu, Vaosse, Kiltsi ja isegi Tamsallu. Kaugematesse kohtadesse nagu Simuna, Rakke ja Tamsalu ei ole otstarbekas väikeste tellimustega sõita, seega oleme neist pidanud hetkel loobuma. Kui saaks suurema koguse tellimusi nendes piirkondadesse kokku, siis pakuks heameelega ka neile oma toidu kohale viimise teenust.

Kliendid on meil toredad ja peavad reeglite hästi kinni. Paljud ootavad oma tellitud toidukarpi ukse taga ja väga paljud tellivad toidu telefoni teel ette. Kiirematel hetkedel on teenindajal küll keeruline kohapeal tellida soovijate ning telefonitellimuste vahel laveerida, aga iga päevaga saame ka selles vilunumaks. On ka läbi Facebooki tellijaid, aga lõunal on väga kiire ning pole väga aega nutiseadmest Facebooki jälgida, seega soovitame oma tellimusi ikka telefoni teel edastada. Telefon on meil 322 5154.

Loodame, et piirangud saavad peagi läbi ja oleme taas pikemalt ning iga päev avatud. Suvi on ju tulekul ja selleks ajaks on meil mitmeid põnevaid plaane, tahaks need ikkagi ellu viia.

Joosand OÜ ärijuht Aivar Liivalaid

Patt on kurta – kõigil on kriisis raske ja keeruline ellu jääda – kogu turismisektoril, majutajatel, toidustajatel, ürituste korraldajatel. Ettevõtte saab hakkama täpselt nii palju, kui võimaldatakse ja

võimalusi on. Suuremastaabilises kriisis peaks aga rohkem kuulama ja kuulutama. Ja kuulama peaks tarku inimesi, mitte oma tarkusega targutajaid ega oma õiguste eest võitlejaid. Kriisi ajal peab igaüks suutma ennast kokku

võtta – ebainimlikud tingimused jäid eelmistesse sajanditesse.

Rõõmustav ja üllatav nii eelmises ja praeguses laines on see, et Joosand OÜ töötajad ei virise, on kohusetundlikud ning tervemad kui kunagi varem.

Võimalikud „olekõrred“ oleme kasutusse võtnud: toimetame kauba-kullerina toidu- ja esmatarbekaupade kojuveol ning toidukulleri tarnib sooja valmistoidu koju või töökohale. Paraku tundub, et kulleriteenuse tellimine ei ole maainimese stiil. Drive-in on ka pigem linnasaksa teema. Eelmine majanduskriis peletas tööpäevajärgsed pubidringisõbrad. Mis juhtub peale koroonat...?

Rõõm on kogeda, et paljud kliendid on Georgi kaupluse leidnud, eriti noored. Toetavad raskel ajal kohaliku ettevõtjat ning oma küla, tuttavat, sõpra, naabrit. Väikepoe eripära – pisike ruum, aga mahutab palju häid inimesi. Ei tunglemist, ei järjekorda, külastaja saab müüjaga silmast-silma suhelda.

Kriisist saame võitu, kui toetame omasid, kanname maski ja vaksineerime.

Georgi kauplus. Foto Kristel Kitsing

Kadaka kohviku omanik Aita Jalakas

Kuigi klientuur on vähenenud, oleme siiski hakkama saanud. Oleme muutnud lahtioleku aegu, läinud üle kaasamüügile ja korrigeerinud töökorraldust.

Kõige suuremaks üllatuseks ongi see, et kliendid on ikkagi leidnud tee meie juurde, võtnud omaks kaasamüügi variandi.

Kõige keerulisem on olnud ilmselt kõigil toidustustevõtetele majanduslik pool, et tuleks omadega toime ja ei peaks töötajaid koondama.

Abiks on kindlasti olnud see, et 2020. a suvel sai kohvikut lahti hoida ja rahvast liikus. Samuti see, et on lubatud kaasamüük ja pole pidanud kohvikut sulgema. Kindlasti tahaks tänada ka Rakke ja lähiumbruse inimesi, kes vaatamata raskele olukorrale, on ikka leidnud tee meie juurde.

Igast olukorrast tuleb leida väljapääs. Kui oled ise leidlik ja kohanemisvõimeline, siis saab hakkama.

Kadaka kohvik. Foto Anneta Tikkerbär

Väike-Maarja hooldekodu. Foto Kristel Kitsing

Väike-Maarja hooldekodu juhataja Sirje Bammer

Meie hooldekodul on läinud rahulikult ja üksteisele toetudes. See olukord vajab väga palju teineteisemõistmist: rääkimist igapäevaselt oma majas olukorrast ja hetkeseisust meie vallas ning sellest, kuidas toimida, kui midagi peaks juhtuma omas majas. Klientide lähedased on mõistvalt suhtunud olukorra tõsidusse, ka siin aitab rahulik rääkimine ja selgitamine.

Suuri üllatusi pole olnud, aga üks selline kummaline vahejuhtum küll. Helistasin Terviseameti nõuandenumbrile, et saada kinnitust küsimusele, kui vaksineeritud töötaja on olnud lähikontaktne, kuidas käituda. Vastati, et oodake, me uurime, mis maakonnast on küsimus, sest maakonniti on vist erinevad juhendid ja neid pidi ühtekokku olema umbes 50. Kuidas saavad juhendid nii erinevad sellises olukorras olla? Meedia kajastab ka liiga palju erinevat infot, mis tekitab meis kõigis pingeid, teadmatus, ärevust.

Keerulist olukorda pole veel olnud, aga mõistatuslik ja raske on olnud hooldaja asendajat saada, kuna töö on vaimselt ja füüsiliselt raske. Seda tööd tehes peab olema süda õiges kohas. Palganumbrid võiksid hooldajatele olla paremad, aga siin ei saa ainult KOV olukorda parendada – see peaks algama juba kõrgemalt tasemelt.

Kõige rohkem tuge saan oma hooldekodu tublidelt naistelt, nemad mõistavad olukorra tõsidust kõige paremini. Teeme neid asju ja otsuseid ikkagi koos, sest oleme suur ja toetav pere. Täna ka Väike-Maarja KOV-i, kes minule kui uuele juhatajale on iga-suguste küsimuste korral abiks olnud.

Praeguses COVID-19 olukorras oleme aru saanud kui õrn on inimese hing, kui habras on see elu meil siin maa peal, mis lihtsalt äkki võib lõppeda. Et seda kõike ära hoida, peame meie – hooldekodu personal – andma oma panuse tervele ja usaldusväärsele töökeskkonnale.

Oluline on meelde tuletada, et kuidas me olukorda tajume, sõltub tegelikult meist endist. Ühest küljest on paljud koroonaviirusega seotud hirmud ja ärevused tagasi tulnud – suvi mõõdus justkui väikese hinge-tõmbepausina. Omast kogemusest võin öelda, et kevadine olukord oli ebameeldiv: olla isolatsioonis, piirata suhtlemist oma sõprade ja lähedastega. Olla korraga töötaja, õpetaja, kokk, lapsehoidja, tööandjana ka psühholoog-nõustaja, tugi ka hingeliselt. Teisest küljest saame nüüd kevadisele kogemusele toetuda ja analüüsida, mida teeksite teisiti? Täna-seks teame viirusest ja endast kriisiolukorras rohkem. Teame paremini, oleme oma õppetunnid kätte saanud, ja oskame tegevust korrigeerida, organiseerida.

Teame ka seda, et tervis on endiselt meie kõige suurem väärtus ning käitume teadlikumalt, et hoida ennast ja teisi.

Elu meil siin läheb koroonataktis edasi. Me töötame, õpime, suhtleme (võimalusel kõike distantsilt) ning arvestame sellega, mis oli ja mis on, mis tuleb. Töötaja areng on inimese enda ja juhi koostöö. Oskuseid saab – üks-kõik, kui keeruline valdkond ja olukord ka ei ole – juurde õppida, kuid suhtumine on kõige alus. Kui me ise mugavalt paigal tammuks, ei soodustaks see kuidagi töötajate arengut ja motivatsiooni olla uuendusmeelne. Oli aeg, mil ei pööratud hügieenile pooltki nii palju tähelepanu kui praegu. See on tõesti raske aeg kõigile, aga hommikul, kui jälle päike tõuseb, annab see meile jõudu, et kõik on hästi. Samas tuleb valmis olla igaks uueks muutuseks, olukorraks. See keeruline aeg on meid ehk õpetanud mõtlema, arvestama ka teiste kaaskodanikega, mitte ainult iseendaga. Meie igapäevased tegevused ja elurütm võivad hetkel olla häiritud. Mõtelda tuleks sellele, kuidas olukorraga kohaneda ja luua endale uued positiivsed igapäevarutiinid. Päevakavasse peaksid kuuluma nii kasulikud kui meeldivad tegevused: õues liikumine, pereringis Skype jm videoedastuste kaudu suhtlemine.

Perearst Mall Lepiksoo

Viirusega elamisega oleme saanud kohaneda nüüd juba terve aasta. Kui esimese laine ajal ei olnud minu nimistus ühtegi koroonaga haigestumist, siis nüüd on neid hulgi, uued haigestumised lisanduvad pea iga päev.

Vaksineerimisega oleme alustanud vastavalt Haigekassa poolt antud võimalustele. Vaatamata tihedalt töögraafikule oleme võtnud osa ka kahest vaksineerimise kampaaniast, mis võimaldab meil vaksineerida graafiku väliselt 300 isikut vanuses 65+. Kõik pereõed on väga tublisti pingutanud, et saaks võimalikult palju patsiente vaksineeritud nii kiiresti kui võimalik, ja paljuski toimuvad vi vaksineerimised nädalavahetustel ja töövälisel ajal. Vastuvõtud on meil jagatud koroonas esimesest lainest alates kontakt- ja kaugvastuvõtuks. Vastuvõtule registreerimisel on õed abistanud igati patsiente, et mõista uut süsteemi, kes kuidas saab oma probleemiga abi.

Suuri üllatusi pole meil välja tuua, pigem nimetaks üllatuseks üldist eesti inimeste suhtumist koroonaga seotud piirangutesse ja nendest mitte kinnipidamist. Viimaste uuringute alusel 52% isolatsiooni määratud eesti inimestest seda ei tee. Kuna Väike-Maarjas on haigestumisi küllalt palju, siis panen seetõttu kõigile südamele, et piirangutest tuleb kinni pidada ja tulge vaksineerima!

Kõige keerulisem on kaugtöö puhul pidada vahet töö ja puhkeajal, mis on

aga inimeste vaimsele tervisele ülioluline. Kodust töötamise päevadel kipun minagi tegema liialt pikki päevi ning vastan kirjadele ja telefonile ka nädalavahetusel. Perekontd kipub mulle siis meelde tuletama, et tööpäev on ammu läbi ja aeg on ikka panna arvuti kinni ja telefon vaikselt. Seda tahaksin ka kõigile kodus töötavatele inimestele meelde tuletada: pidage kinni töö ja puhkeajast, tehke sporti ja ärge unustage tervislikke eluviise. Ka lastel kipub koduõppel arvuti- ja ekraaniaeg venima liialt pikaks, mida näen ka oma lastelaste juures, kuid innustan neid samuti tegema pause ja sportima looduses igapäevaselt.

Kõige enam on minule kindlasti abiks olnud hästi töötav meeskond ja hea koostöö patsientidega, kellest suurt osa tunnen ma juba kümneid aastaid. Kindlasti on olnud suureks abiks ka minu praksises eelmisel aastal alustanud uus arst Tiia Lätt. Märkimata ei saa kuidagi jätta ka minu väga kalli perekonna toetust.

Uutes oludes vast kõige suurem õppimine on olnud kaugtööga kohanemine ja samal ajal selle efektiivsuse kogemine. Kui palju aega ikkagi jääb alles patsientidel, kui nad ei pea arsti juurde kohale sõitma ning kui palju probleeme saab lahendatud telefoni teel. Seoses kaugtööga olen olnud enam kättesaadav patsientidele telefoni ja kirja teel ning väga meeldiv on tõdeda, patsiendid on selle hästi vastu võtnud ja olnud ise aktiivsed suhtlejad.

Väike-Maarja tervisekeskus. Foto Kristel Kitsing

Psühholoog Ave Rosental vastab: mida teha, kui stress kriisiajal murrab

Meie igapäevased tegevused ja elurütm võivad hetkel olla häiritud. Kuidas uue viiruslaine puhkedes stressiga toime tulla? Küsimustele vastab psühholoog Ave Rosental.

Tartu Ülikoolist Kirsti Akkermann nimetas Maa-lehes ehmatavaks, et depressiooni, ärevuse ja väsimuse skoorid suurenesid mullu kevadel ka seni täiesti tervetel inimestel 2,5–3 korda. Kuidas on olukord hetkel Väike-Maarja vallas?

Inimesed tunnetavad tõesti praegu rohkem ärevust, seda igas vanuserühmas. Kurdetakse masenduse ja unehäirete üle.

Meile korrutatakse aina „Püsi kodus!“, nõudlikult soovitatakse sotsiaalselt distantseerumist, sõpradest ja sugulastest eemale hoidmist, kodukontorisse jäämist, isoleeritud eluviisi. Samas on inimene sotsiaalne loom. Kuidas mõjub tavakon-taktidest loobumine?

Inimesed vajavad suhtlemist emotsionaalse tasakaalu säilitamiseks. Introverdid, kes veedavadki aega rohkem ükski või pereliikmetega, ei tunneta nii palju piirangute mõju kui ekstraverdid. Kõige raskem on praeguses olukorras nendel, kes elavad ükski. Pealesunnituid pikemaajaline isolatsioon tekitab stressi, inimesed hakkavad tunnetama rahutust, ängistust, peas hakkavad keerlema negatiivsed mõtted – see kurnab nii vaimu kui keha.

Mis on üldse märgid, et kogu see eraldatus ja viirusepuhang mõjub vaimselt halvasti, mida tähele panna?

Ärevus ehk ongi üks olulisemaid märke. Inimesed ise vahel ei teadvustagi endale, et ärevus hakkab nende igapäevast elu mõjutama. Seletamatu

Foto Freepik.com

sisemine rahutus sunnib tihemini külmkapi vahet käima, rohkem suitsetama ja ka alkoholi tarbima. Tekivad keskendumisraskused, mis ei lase nautida varem rahuldust pakkunud tegevusi.

Mis oleks lihtsad tervisenipid, mis aitaks praegusel koroonaajal vaimu ja füüsisist turgutada?

Parim viis ennast tasakaalus hoida on liikumine. Õnneks on meil palju terviseradasid ja looduskauneid paiku. Nädalavahetusel võiks ette võtta pikema matka ja avastada Eestimaad. Põnevat vaatamist leiab ka seal, kus ühtegi rada pole veel sisse tallatud. Looduses olemine ja ennast selle osana tunnetamine vabastab vaimsetest pingetest ja annab hea enesetunde. Kes veel pole tutvust teinud mediteerimise, jooga või mõne muu vaimse praktikaga, võiks katsetada ja endale sobiva leida.

Mida soovitaksite nendele lapsevanematele, kellele tundub, et e-õppe puhul on lapsed väga väsinud ja omadega läbi, kohustusi väga palju ega

tule toime. Kuidas nad saaks lapsi abistada?

Parim tugi lapsele on vanema rahulik meel ja mõistmine ning oskus jälgida lapse päevarütmi ja unerežiimi. Kui laps on tundide viisi arvuti taga õppetööd teinud, siis teise poole päevast võiks arvuti üldse kinni panna. Laps peab saama füüsilist koormust, värskes õhus viibima. Hea teraapiiline tegevus on joonistamine või muu käeline tegevus, lemmikloomaga tegelemine. Uneaja arvelt ei tohiks laps telefoni- või teleriekraani taga olla.

Kui inimene tunneb, et perspektiiv on praegu väga morn – rahalised raskused, probleemid eraelus. Kas esmalt peaks üldse pöörduma perearsti poole? Või pigem ehk isegi juba psühholoogi suunal vaadata? Mis on üldse põhilised abinumbriid, kuhu saaks helistada, nõu küsida vaimsetel teemadel?

Iga probleem või raskus meie elus ei nõua tingimata spetsialisti sekkumist. Täiskasvanud inimene peaks oskama ära tunnetada, kas kehv enesetunne ja vaimsed pinged on ajutised, seotud mingi lahendamist vajava probleemiga või on vaimse tervise näitajad juba pikemat aega korrast ära ning tundub, et olukord hakkab elukvaliteeti mõjutama. Viimasel juhul on kindlasti mõistlik pöörduda perearsti või psühholoogi poole. Väärt informatsiooni ja nõu saab noorte vaimse tervise portaalist peaasi.ee.

Kui kriisiolukorras on tööd hoopis rohkem kui varem – nn eesliinitöötajad. Mis soovitate neile, mis aitab ära hoida läbipõlemist?

Ülekoormus tekitab igal alal frustratsiooni ja stressi. Läbi põlevad need, kes teevad oma tööd suure pühendumusega, kes soovivad panustada ja annavad endast maksimumi. Niisiis on töökaatele läbipõlemine teatud tingimustel justkui sisse kodeeritud. Siin ehk on abiks tasakaalu leidmine. Tubli andja ärgu häbenegu küsida ja saada. Tehitud töötundidele järgnegu mitte midagi tegemise

või meelistegevusele pühendatud tunnid.

Kui just pole koroonaviirusega nakatunud ehk võimalik on mitterahvarohketes kohtades õues käia. Mis oleks teie soovitus, kui palju vähemalt igapäevaselt oleks tervisele kasulik värskes õhus liikuda? Piisab ka pooltunnist või tunnist? Või enam?

Inimeste liikumisharjumused ja vajadused on erinevad. Keha ja vaimu turgutamiseks piisab poolest tunnist.

Kas kriis mõjub isolatsiooni/üksildustunde mõttes raskemalt noortele inimestele või pigem vanuritele? Just selle uue kujuneva reaalsusega harjumine.

Eelkõige mõjutab isolatsioon üksikuid inimesi, kellel lähedased on kaugel või kes elavad keskustest eemal. Noored kasutavad suhtlemiseks palju erinevaid kanaleid. Eakate suhtluskanalid on piiratud.

Kristel Kitsing
toimetaja

VAIMSE TERVISE ABIKONTAKTID

Üleriigiline kriisitelefoni: 1247(24h)

Kiirabi: 112(24h)

Ohvriabi: 116 006(24h)

Lasteabi: 116 111(24h), www.lasteabi.ee

Õpetajate tugiliin: 735 0750

E-nõustamine: www.peaasi.ee,

samuti lahendus.net ja rajaleidja õppenõustamine

Eluliin: eesti keeles 655 8088,

vene keeles 655 5688 (igapäevaselt kl 19–07)

Hingehoid: 116 123

Perearsti nõuandetelefon: 1220

Veebileht: tarkvanem.ee

Lasinurme kauni kujundusega koduaed lummas liigirikkusega

Kui hing ihkab oma aias midagi uut ja teistmoodi sel hooajal teha, siis on hea ammutada inspiratsiooni teiste loomingust. Muidugi on iga aed täiesti unikaalne juba oma asukohast tulenevalt ning sellest, milliseid taimi saab ühes või teises kohas üldse kasvatada.

Perekond Keäri loodusega kokku sulanduvat, liigirikast ja kaunilt kujundatud koduaeda Lasinurme külas tunnustati eelmisel aastal Kauni Kodu tiitliga. Uurisin Siiri Keärlilt kui palju kannatlikkust ja hoolt, kui palju südamega tehtud tööd nõuab kevadel üks kaunis kodu.

Kas oma aia olete kujundanud ise või kasutanud kujundajat?

Olen ise kujundanud. Aiakujunduse põhitõed omandasin Rärpina aianduskoolis aedniku erialal õppides.

Milline oli visioon alguses oma aia ja kas olete eesmärgini jõudnud? Mitmeid aastaid olete üldse panustanud?

Aktiivselt olen oma aia kujundamisega tegelenud umbes kümme aastat. Aiandust õppima läksin praktilisest vajadusest – aed oli täis vanu õunapuud, millega ma midagi peale hakata ei osanud. Lisaks õunapuude lõikamise oskusele sain koolist muidki vajalikke teadmisi. Nägemus, milline aed võiks olla, tekkis õpingute ajal. Ükski aed ei saa kunagi valmis, sest kõik on pidevas muutumises. Paratamatult mõni taim hakkub, mõnel jääb aias kitsaks ja teisele on valgust vähe.

Milliseid nippe jagate algajale koduaia kujundajale?

Aed peaks kindlasti ümbritsevaga sobima. Arvestada tuleks kõigi pereliikmete vajadustega, kaasa arvatud koduloomadega. Kes tahab midagi erilisemat luua, see võiks kindlasti kasutada spetsialisti abi.

Aias võiks olla õitsvaid taimi, et meelitada liblikaid ja putukaid. Põõsad on head pesitsuspaigad lindudele. Võimalusel võiks jätta ühe aianurga harimata, sest see soosib elurikkust. Taimed tuleks valida nii, et igal aastaajal oleks midagi vaadata. Kevadel ja suvel on õitsejaid palju, sügisel pakuvad silmailu värvilised lehed ja marjad. Talvel rõõmustavad huvitava vormiga puud ja põõsad ning kõrrelised.

Istutusaladel on teil taimed nii värvide kui kõrguste järgi omavahel oskuslikult kokku sobitatud. Mille järgi valisite ja kokku sobitasite?

Värve aitab kokku sobitada värviring. Omavahel sobivad kõrvalvärvid ning vastandvärvid. Näiteks sobivad kokku kollane, oranž ja punane ning sinine ja kollane. Võimalusi on palju. Valge värv sobib külmade toonidega ja paistab hämaras hästi silma, kollane seevastu hakkab särama päikese käes.

Hea oleks, kui kõrvuti asetsevate taimede õie- ja lehekuju ei oleks sarnane. Julgesti võib kasutada ka kõrrelisi, sest need

annavad liikuvust ja õhulisust.

Teie aias jäävad silma väga kaunid okaspuuliigid, mis on aktsentidena kenasti välja toodud. Missuguseid kiirekasvulisi vabakujulisi hekke või põõsagruppe soovitate kasutada privaatsuse loomiseks igal aastaajal?

Midagi konkreetset on raske soovitada. Igaüks peab lähtuma oma vajadustest.

Millised oleks need vähenõudlikud põõsad või taimed, mis sobiks eraldama tarbeaeda iluaia?

Tarbeaeda ei ole vaja puude või põõsastega eraldada. Hästi kujundatud tarbeaed võib väga kaunis olla. Paljud kõõgiviljadki on kolinud iluaeda, näiteks lehtpeet, till ja erinevad kapsaliigid. Pole midagi uhkemat kui õitsev rabarberipõõsas. Pigem võiks kõõgiviljade vahele istutada peilulilli, saialilli ja teisi suvikuid; sealt ei ole neid ka kahju vaasi noppida.

Kasvatate kultuurmustikaid. Millised mustikataimi saab kasutada peenra rajamiseks ja milline maa nende kasvatamiseks sobib? Milline on sobiv istutusaeg ja kuidas tuleks neid istutada?

Mustikas vajab happelist pinnast, selleks sobib freesturvas (mitte segi ajada kasvuturbaga) või spetsiaalne mustika- või rodomuld. Sobiv aeg istutamiseks on kevad, sest siis on pinnases rohkem niiskust. Sellegipoolest vajab mustikas hoolsat kastmist, kuna turvas kuivab kiiresti. Multsida võiks männikoorepuru või tammelehtedega. Tammelehti ja männipuutükke võib ka turbasse segada. Väetamiseks sobib spetsiaalne mustikaväetis.

Kuna Pandivere kõrgustikul on kliimaatiliselt kõige lühem suvi, siis sobivad siia piirkonda kõige paremini hübriidmustika sordid, näiteks „North Blue“, „Alvar“ ja meie oma eesti sort „Aré“.

Kasvatate ka kasvuhoones viinamarju. Milline kasvuhoone sobib viinapuudele ja mida on oluline nende kasvatamisel tähele panna, et head saaki saada?

Viinapuudele sobib igasugune kasvuhoone. Ka mullastiku suhtes ei ole viinapuud nõudlikud, aga istutusaugu põhja tasub panna head komposti. Hooldusel on oluline õige lõikus – see on päris keeruline, olen ise ka selles alles õppija-katsetaja.

Mis on need kevadised toimetused, mis kauni kodu omanikul ees ootamas? Mis on need

tööd, mis kevadel tuleb aias kindlasti ära teha?

Alustada tuleks okste lõikamisest. Enne iga uue puu või põõsa juurde minekut tuleks töövahendid kindlasti desinfitseerida, nii ei kandu edasi haigused ja kahjurid. Tegemata ei saa jätta ka viljapuude lupjamist ja pritsimist. Esimeseks pritsimiseks kasutan vasksulfaati, see aitab ennetada taimehaiguseid ja desinfitseerib ka lõikehaavad. Lupjamine hävitab kahjurid ja nende munad ning aitab ära hoida sammaldumise. Sammal ei ole iseenesest halb, aga on soodne keskkond kahjuritele.

Kellel jäi sügisel kasvuhoo- ne korda tegemata, see võiks selle töö ette võtta nüüd. Kasvuhoonest tuleks välja viia kõik taimejäänused, sidumiskoovid ja tugikepid, et vältida haiguste edasikandumist. Pesemiseks sobib roheline seebi või Fairy lahus.

Oluline on kevadine väetamine, sest siis on mullas veel piisavalt niiskust, mis aitab väetisel lahustuda. Kui taim on hästi toidetud, siis ei kimbuta teda haigused ja kahjurid.

Kõigele lisaks tuleks võtta aega ka kevade nautimiseks, sest liigne agarus ei ole ka alati hea.

Teie praktilised kogemused n-õ kotiga kaasa võtta on iga aias nokitseja unistus. Kas on häid nippe jagada, et umbrohi kaunis koduaia võimust ei võtaks ja perenaine aina peenras umbrohtu ei peaks kitkuma, vaid jõuaks ka ise seda kaunist ilu nautida, mis aias on?

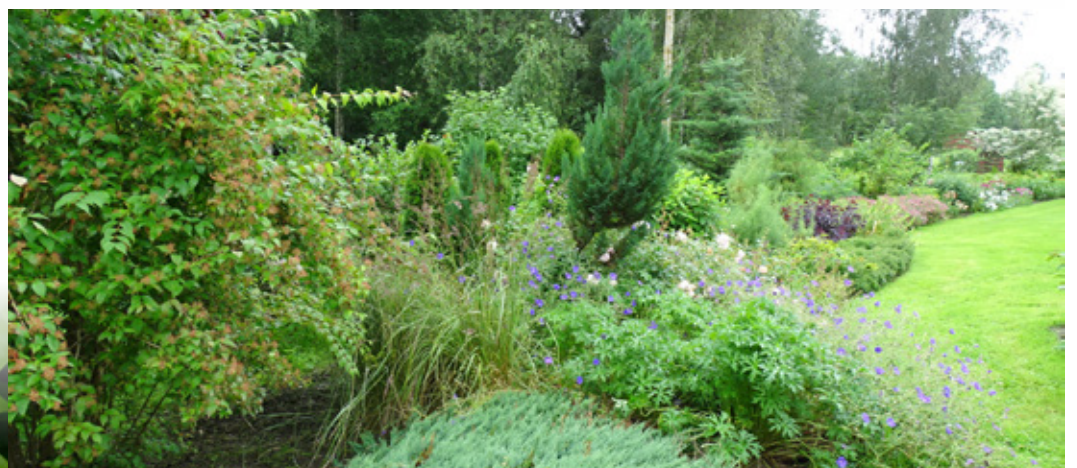
Kahjuks ei ole hooldusvaba aeda olemas. Kõige olulisem on pinnase ettevalmistus. Rajatav peenar tuleks kahe labidalehe sügavuselt läbi kaevata ja eemaldada kõik juurumbrohud. Kui see tegemata jätta, siis on oht, et jäädk umbrohuga võitlema.

Tähtis on, et peenral ei oleks tühimikke, muidu hakkavad umbrohuseemned sinna ennast külvama. Esialgu tuleb taimed tihedamalt istutada, hiljem saab neid harvendada. Tühimike täitmiseks sobivad ideaalselt suvelilled. Kasutada võiks pinnakattetaimi.

Kui aed pidevalt korras hoida, siis läheb töö kiiresti. Mulla harimiseks on hea, kui muld on niiske, siis saame umbrohu paremini välja kitkuda. Abiks on ka kvaliteetsed tööriistad, sest siis läheb töö kiiremini ja lihtsamini. Vajalikke teadmisi leiab nii raamatutest, ajakirjadest kui ka internetist.

Kristel Kitsing
toimetaja

Fotod Mary Tammet

Kai Tomingase ühe kasvuhoone suurus on 170 m². Fotod Kristel Kitsing

Mulla teeb Tomingas ise turbast, sõnnikust ja puutuhast.

Taimi kassetti istutades ja hiljem ümber istutades, saab taim kõige vähem haiget.

Möistlik on istutada kasvuhoones ühel aastal tomat ühele poole ja kurk teisele ning järgmisel aastal vastupidi.

Belgia aiandeid külastades leiutati hea võte taimede sidumiseks.

Potti on möistlik taim ümber istutada, kui kolmas leht hakkab tulema.

Rohenäpp Kai Tomingase nipinurk: kuidas kasvatada kurke ja tomateid

Kevad on käes ning paljudes on tärpanud soov ise näpud mulda pista ja oma aialapikesel või korteriaknal midagi kasvatada. Tomat ja kurk on meie suvisel peenral ühed levinumad köögiviljad, mida kohe peab suvel sööma ning talveks ka purki panema.

Häid praktikaid ammutame täna füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsuva Kai Toominga käest, kes selles vallas on toimetanud juba 1974. aastast Kostivere aiandis ning talunikuna jätanud 1989. aastast. Oma hiiglaslikes kasvuhoonetes kasvatab ta kõige muu seas ka tomateid ja kurke, mida turustab OTTi (Otse tootjalt tabijale), Väike-Maarja taluturul ning võtab püsikliente vastu ka kodus. Üks selliseid püsivaid kundesid on näiteks lavastaja ja näitleja Hendrik Toompere.

Miks just kurgi- ja tomati kasvatus?

Kuna ma ise neid tarbin kõige rohkem, samuti kasvatan ka oma pere jaoks ning siis on hea ka teistele anda.

Kurk ja tomat on nõudlikud toitainete suhtes. Milline on neile sobilik muld?

Kasvuhoone mulda peab iga kolme aasta tagant vahetama. Mina tean selle mulla ise. Ostan turba, panen sinna tuha sisse ning lisan ka sõnniku. Sõnnikut ja turvast panen pooleks ja lisan puutuhka, muidu on kasvukeskkond liiga happeline.

Tegelikult ei sobi kurk ja tomat ühte kasvuhoonesse. Minul on üks tomatimaja ja teine kurgimaja, ühe maja suurus on 170 m². Kui aga muud võimalust pole, siis on möistlik istutada kasvuhoones ühel aastal tomat ühele poole ning kurk teise ja järgmisel aastal vastupidi.

Mulda peab kasvuhoones olema päris palju. Kui on vähe, siis taim ajab oma juured rohkem mööda maad laiali. Sügavamal on aga juurtele niiskust rohkem.

Kurke saab kasvatada ka avamaal, aga kasvuhoones tuleb igast öiest kurk, avamaal aga ei pruugi nii olla. Kõik oleb loomulikult aastast ja ilmadest.

Mida on oluline kasvukohta valides jälgida?

Oluline on, et ta poleks puude varjus: lageda koha peal, et päike saaks igalt poolt ligi.

Millal on hea külvata seemned või panna istikud maha? Kas möistlikum on seemnest või taimest? Mida on oluline jälgida?

Mina kui kasvataja kasvatan seemnest, praegu on mul umbes 2800 seemet maas. Mitte ei pudista kuhugi karp, vaid panen kassetti ja igasse auku ühe seemne. Nii teeb ümber istutades taimele kõige vähem haiget: saab koos mullapalliga võtta ja panna potti. Ümber istutan potti alles siis, kui kolmas leht hakkab tulema.

Kuna mul on küttega kasvuhoone, siis ma külvan veebruaril lõpus või märtsi esimestel päevadel. Kui ma aga kasvataksin taimest tavalises kasvuhoones, siis on sobilik taim maha panna alles maikuu.

Millised sordid on viljakad ja meil hästi kasvavad?

Mina kasvatan müügiks hästi palju erinevaid sorte, tänavu on neid 21. Kõige rohkem eelistan meie eesti sorte. Need on: „Malle“, „Vilja“, „Visa“, „Mato“ ja „Betalux“. Juurde panen loomulikult kirss- ja lihatomatit ning tänavu tuleb

mul ka terrassitomatit.

Kõige viljakam on „Malle“. Ta on varajane, hästi mõnusa maitsega ja korbarad on kah päris mõnused. Eelistan seda sorti ning seda on mul ka kasvuhoones hästi palju.

Kurke kasvatan mina kolme sorti, mis on kibeavad ja ei taha kõrvale teist taimet. Neid annab purki panna, salatit teha ja niisama nārda. „Dirigent“, „Adam“ ja „Alex“ on isetolmlejad. „Dirigenti“ olen ma väga pikalt kasvatanud ja mulle see väga meeldib. Möödunud aastal võtsin „Adami“ kõrvale. Nad on väga sarnased üksteisele. Võtsin ka „Alexi“, sest „Dirigendi“ seemet polnud nii palju, kui ma tahtsin.

Mis on need parimad väetised, mida lisada pinnasesse? Ja millal taimi väetada?

Mina olen rohkem mahedate köögiviljade kasvataja. Kui ma istutan potti ja nad korralikult juurduvad, siis mina hakkam kastma virtsaveega. Mul on loomad, toon „koogid“ ja leotan vees ära ning sellega kastan. Annan sellega taimedele hästi palju jõudu, et nad pärast ka korralikult kasvaksid. Ma ei kasuta väetiseid ja kemikaale.

Kui palju on vaja hea saagi tarvis taimi kasta?

Tomat tahab vähem kastmist, kurk tihedamini. Kurk tahab rohkem niiskust ja vett võib lasta ka lehtede peale, tomat tahab ainult juurele. Vesi võiks olla selline soojapoolsem. Kastan tomateid kaks korda nädalas ja päris palju. Kui on hästi päikesepaisteline suvi, siis ma kraabin taimet juurest mulda ja vaatan, kui sügavalt märg on. Kui tundub, et on ikka liiga kuiv, siis natukene panen vett juurde. See kõik käib tegeli-

kult rohkem tunde järgi, tuleb vaadata, kuidas taimel olukord on. Taim ei tohi kuivale jääda.

Mis on need olulised toimingud veel? Lõikamine, sidumine jne?

Kui taim on umbes 40 cm pikkune, siis tuleb seda hakata juba toetama. Minu meespool väänas traadist sellised konksud, kuhu käib mul kuus meetrit paela peale ning see käib taimet küljest üles traadi külge. Mina ei pane keppe, ikka paela taimet ümber, nii nagu see kasvab. Sellise võtte saime me siis, kui me käisime Belgias aiandites vaatamas, kuidas seal kasvatatakse. Meil sellist asja müügis ei olnud toona ja mees mõtles selle süsteemi välja. Väikeses kasvuhoones ei saa nii teha nagu mina teen, istutades kohe on möistlik pael panna.

Juba varakult tuleb kurkidel ja tomatitel ära hakata võtma võrseid. Igast lehekaenlast tuleb võrse – need võrsed tuleb ära võtta. Kui tuleb õiekobar, siis tuleb hakata ka lehti altpoolt vähe-maks võtma. Vars jääb tühjaks. Samas ei tohi ka liiga palju võtta. Enne ei tohi edasi minna, kui esimene õiekobar on õitsenud ja viljad küljes. See on paras nikerdamine. Lehti ei tohi ära võtta üle kahe korraga, muidu taim jääb põdema. Seda on vaja selleks, et viljad saaks palju valgust ja kiirelt küpsemaks.

Kuidas kahjureid tõrjuda?

On looduslikke mürke, mida saab taimedele pritsida. Saab teha näiteks nõgesevett, mis ei tohi olla kange. Tuleb nõgeseid kokku korjata, vesi peale lasta ja kaan peale panna. See läheb käärima ja haiseb jubedalt, aga see ongi see, mida need satikad ei salli.

Kedrilesta vastu, mis kipub tulema

kasvuhoonesse, olen mina kasutanud vääpli graanuleid, mis panen kasvuhoones põlema ja jätan üheks ööpäevaks kinnisesse kasvuhoonesse. Seejärel tuulutan kasvuhoone ära.

Kõik taimed ei armasta üksteise selt-sis kasvada. Kuidas on kurgi ja tomatiga?

Kurk ei ole nii kapriisne, tomat natukene.

Kas on veel midagi, millele on oluline tähelepanu pöörata?

Kasvuhoone tuulutusluuk tuleks hommikul lahti teha ja ööseks ikka kinni tõmmata. Kui on meeletult soe, siis võib ka lahti jätta.

Kasvuhoones käies on möistlik vahel tomatitaimi paelast raputada, see aitab tolmnemisele kaasa.

Mis Sa ütled neile, kes oma marineeritud kurgi- ja tomatipurgi poest soetavad? Tänapäeval on ju lihtne minna seda mugavamalt teed.

Tehke ja tundke sellest rõõmu. Mina teen ja mul on nii hea meel, kui inimesed tunnevad neist rõõmu. Samuti on hea, et mu lapsed ja lapselapsed saavad puhtaid tooteid tarbida.

Kristel Kitsing
toimetaja

Väike-Maarja Põllumeeste Seltsi eestvedamisel toimuv taimemüügi nädal on planeeritud maikuu teisel nädalal, siis on taluturg igal nädalal teisipäevast laupäevani avatud.

Kai Tomingas on seal esindatud oma tomati- ja kurgitaimedega ning saadaval on ka tšilli ja paprikataimed.

Üleskutse: kasvata kõrvitsapäevaks kõrvitsalisi

Juba teist korda korraldab Maretaru-Uuetoa talu 11. septembril kõrvitsapäeva. Eelmine üritus 2019. aastal kujunes meeleolukaks ja positiivseks.

Kui eelmisel korral auhinnati kõige suuremat kõrvitsat, siis tänavu on oodatud ise kasvatatud eri sorti kõrvit-

salised: kõrvitsad, melonid, arbuusid, suvikõrvitsad. Auhindu jätkub ka kõige erikujulisemale kõrvitsalisele.

Päeva jooksul pakub muusikalist elamust Peeter Kaljumäe, kes annab oma lemmikule isikliku eriauhinna.

Avatud on kodukohvik, osta ja uu-

distada saab kohalike meistrite käsitööd ja toodangut. Mängime täringumängu, uudistada saab küülikuperet ning peame maha oksjoni 1934. aasta Taluperenaise ajakirja aastakõite.

Tegevusi ja üllatusi jätkub terveks päevaks. Sarnaselt eelmisele korrale

toetame konkursile toodud viljadega uuesti loomaaia asukaid.

Kasvatagem rohkelt kõrvitsaid ja teisi kõrvitsalisi ning kohtume kõrvitsapäeval!

Kaire Kislov
Maretaru-Uuetoa perenaine

Põhja-Eesti kohalik toit – paepealsed maitseid

Põhja-Eesti on avastamist väärt toidupiirkond. Siin juba aastaid tegutsev toiduvõrgustik ühendab Põhja-Eesti tegusaid toiduettevõtjaid, kes on südameasjaks võtnud piirkonnale omase toidu tutvustamise. Põhja-Eesti toidupiirkond ulatub kokkuleppeliselt Tallinnast Aserini ja Soome lahest Sallani. Küsimusele, mis on meie piirkonnale omased toidud, aitab vastust leida Alili Tervonen, kes koostas ülevaate Põhja-Eesti toidupärimusest. Ülevaatega saab tutvuda kodulehel <https://kohaliktoit.arenduskoda.ee/> ja Facebookis.

Toiduprojekti juhi Eha Paasi arvates on üheks Põhja-Eesti toidu alustalaks kohalik kala, kuid ehk on veelgi olulisemad toiduained kartul ja oder, mille kasvatamine on just põhjarannikul siinse kliima ja mullastiku iseärasuste tõttu muu Eestiga võrreldes olnud suuremahulisem. Kindlasti on toidu- ja joo-

gikultuuri mõjutanud läbi ajaloo nn sõbrakaubandus Soomega, tõstes olulisele kohale viina. Sarnaselt kauples rannarahvas meresaadusi põllusaaduste vastu vahetades ka Eesti sisemaa-delt pärit inimestega.

Sajanditagusest ajast on kogu piirkonna majandustegevusele ning põllukultuuride- ja loomakasvatusele ning tööstusele andnud omapoolse suunakujunduse Tallinn – Petruburg vahelise raudteehenduse toimimine.

Tutvustamiseks meie piirkonna inimestele siinseid toidutraditsioone ja edendamaks oskusi valmistada kohalikul toorainel põhinevaid toite, oleme oma meeskonnaga korraldanud kõigile huvilistele avatud kokkamiskonkurssi. Täna on koostatud nii kevade kui talvetoitude retseptikogumikud, millest leiab põnevaid retsepte ja mida igaüks saab kodus ise proovida. Info ettevõtete kohta, kellelt toorainet hankida,

on samuti leitav kohaliku toidu kodulehel. Oma võrgustikus kasutame ettevõtjatele antavat märgist „Põhja-Eesti kohalik toit“. Erinevate toiduteemaliste ürituste korraldamise läbi jõuavad kohaliku toidu teemad külakogukondadesse ja noorteor-ganisatsioonidesse.

Sel aastal oleme kavandanud

mitmeid sündmusi, mis pakuvad võimalust meie piirkonda avastada ja nautida meie omaseid maitseid. Üheks suurimaks lähiaja ettevõtmiseks on Avatud aegade ja triiphoonete päev. Sündmuse idee on pärit meie toidupärimusest, mille kohaselt on eestlased juba sajandeid kasutanud suvise toiduvalmistamise kohana suvekööke. 19. sajandil hakati seoses aianduse tõusuga mõisate juurde rajama arvukalt kasvuhooneid, vanema nimetusega triiphooneid. Lisaks eksootiliste taimede kasvatamisele nauditati seal ka talviseid kohvijoomiseid ja koogisöömist.

Viiruseaeg on toonud esile ka kohalike ettevõtjate toetamise vajaduse. Kõige lihtsam

viis oma piirkonna ettevõtjate toetamiseks on osta kohalikku toitu ja kingituste tegemiseks soetada piirkonna toidu ja joogimeeneid. Meie piirkonnas on hea võimalus kohalikku toitu

hankida Väike-Maarja taluturult.

Tõnu Kiviloo
Mittetulundusühing PAIK tegevjuht

Põhja-Eesti valiti 2021. aasta toidupiirkonnaks

Maikuu võtab Põhja-Eesti Läänemalt ja Haapsalult üle toidupiirkonna tiitli, millega algab Põhja-Eesti maitsete aasta.

Põhja-Eesti maitsete aasta ootab külastajaid põnevatele toidukultuuri sündmustele, kooskõllkamiste õpitubadesse, avatud triiphoonete, terrasside ja verandade päevadele koos lahkete võorustajate ja huvitavate maitsetega.

Toidupiirkonna valimise eesmärgiks on piirkondade tu-gevdamine läbi toidukultuuri.

Põhja-Eesti kohaliku toidu projektijuht Eha Paas

Kes saavad Põhja-Eesti kohaliku toidu märgist taotlema?

Märgist saavad taotlema kõik meie piirkonnas tegutsevad ettevõtted ja ühingud, kes jagavad meie märgise kontseptsioonis toodud väärtusi ja eesmäärke. Märgist anname välja kahes kategoorias: toidutootjatele ja käitlejatele ning teenuse pakkujatele (toitlustajad, kohaliku toidu tutvustavate programmid). Meie märgis on eelkõige piirkonnamärgis ja põhineb usaldusel. Märgise kontseptsiooni leiab kodulehelt <https://kohaliktoit.arenduskoda.ee/toidumargis/>

Kuidas toimib kohaliku toidu võrgustiku finantseerimine?

Täna on peamine tegevus rahastatud läbi Leader koostööprojekti Põhja-Eesti kohalik toit tuntuks! Projekti juhtpartner on Arenduskoda, koostööpartneritena PAIK, Partnerid, Ida-Harju Koostöökoda ja Põhja-Harju Koostöökogu. Vajadusel panustavad ka ettevõtted ühistegevustesse.

Millised on kohaliku toiduvõrgustiku tegevuse hüved, piirangud ja probleemid?

Kõige suurem hüve on koostegemine ja üksteise toetamine läbi oma kogemuste ja teadmiste. Mikro ja väikeettevõtete ellujäämise küsimus maal on seotud väga tugevalt koostööga: koostööga kohapeal, oma kogukonnas, teiste ettevõtjatega ning sellega, kuidas kohalik toidutooraine jõuaks kohalikule turule, kohalikkude tootlustusettevõttesse.

Ka turundus üksinda käib väikestele toidutootjatele ülejõu, seega võrgustiku ühistegevus toetab ka ühist turundustegevust.

Võrgustikus osalemine annab võimaluse osaleda põnevatel kursustel, õppepäevadel ja käikudel.

Piiranguteks ja probleemideks on kindlasti meie väikeste ettevõtjate piiratud aeg, kuna ettevõtjal tuleb tavaliselt kõik ise ära teha – on raske alati aega leida ühistegemisteks. Täna otsime ka uut mudelit, kuidas võrgustik oleks elujõuline peale Leader projekti rahastuse lõppu.

Millised võiksid olla kohaliku toidu tootmises ja pakumises arengusuunad tulevikuks?

No sellele on mul lihtsalt üks siit laua tagant ikka raske vastata. Mina ise arvan, et tulevikus kohalik toit ja tooraine väärtustub üha enam. Ühelt poolt see on võimalus elustiilik, teisalt tähendab kohalik toit emotsiooni, elamust, tervislikkust ning loomulikult töökohta ja sissetuleku teenimist kohapeal, maal.

Põhja-Eesti kohaliku toidu riul on ka Väike-Maarja taluturul. Foto Kristel Kitsing

KOMMENTAARID:

Kui kaua on teie ettevõtte olnud Põhja-Eesti kohaliku toidumärgisega tunnustatud ettevõtte? Mida see ettevõttele või ettevõtjale juurde annab ehk millised on kohaliku toiduvõrgustikuga kaasnevad hüved?

Kadri Kopso

Kaarli talu perenaine

Kaarli talu (ametliku nimega Kaarli Talu-kaup OÜ) on võrgustiku liige peaaegu algusest peale, märgist kannab ettevõtte viiendat aastat.

Kõige suurem kasu, mida üks kohalikkude toitu tootev väikeettevõtte märgisekandjana saab, on pidevalt pildil olek. Võrgustiku kaudu toimuvad tootjaid tutvustavad kampaniad, toidu- ja joogikonkurssid, laadad, toiduproffide tutvustusreisid tootjate juurde, tutvumisreisid ja koolitused tootjatele – kõiki neid kulusid aitab võrgustik katta. Väikeettevõtjale üksi oleks see ülejõukäiv. Suhtlemine teiste sarnaste ettevõtjatega on väga harv ja ka koostööle innustav.

Väga oluline ja ühendav oli algusaastatel ühiselt võrgustiku koosolekutel „oma näo“ leidmine. Lõpututes aruteludes loksutati paika, kes me oleme ja miks me oleme. Tulemust, missugune on praegu Põhja-Eesti kohaliku toiduvõrgustiku missioon ja visioon ning missugune on meie kandi tootjate toidupärandile tuginev ühisosa, võib iga huviline täpsemalt uurida võrgustiku kodulehelt.

▲Võrgustiku kaudu käiakse laadadel. Fotol Kadri (paremal) Jäeneda Presidendi-matkal. Fotod erakogu

►Kohalikkude toitu tootev väikeettevõtte saab märgisekandjana pidevalt pildil olla.

Maila Vink

Vinkymon OÜ tootmisjuht

Oleme Põhja-Eesti kohaliku toidumärgise kandjad kaks aastat. Selle eesmärgiks on tutvustada Põhja-Eesti piirkonna toidu-ettevõtjate poolt kasvatatud, töödeldud ja pakutatavat toitu. Piirkonna märgisega varustatud kohalikkude toidul on eristuv ja alati kvaliteetse toidu maine. Märgis toetab ja soodustab tervislikku toitumist.

On välja arenenud piirkonna kohaliku toidu ettevõtjaid toetav toimiv koostöö-võrgustik, mis aitab tutvustada piirkonnas kasvatatavaid kultuure, lisaks informeeritakse ja nõustatakse kohaliku toidu võrgustiku liikmeid ja kliente.

Selle aja jooksul on toimunud ühiseid osalemisi suurtel üritustel nagu Jäeneda sügislaad, turismimess Tourest, Presidendi-matka. Lisaks palju väiksemaid laatasid. Koos märgisekandjatega kuskile välja minnes oleme paremini nähtavamad. Viimane aasta on ka meie kehvasti mõjunud seoses COVID-19-ga. Ära on jäänud kõik suuremad üritused.

Sügisel osalesime toidu- ja joogimeenete konkursil, kus meie ebaküdooniassiirup sai parima mittealkohoolse joogi märgise.

▲Ebaküdooniassiirup pälvis parima mittealkohoolse joogi märgise. Fotod erakogu
►Limonaad, ikka ebaküdooniast.
▼Vinkymon OÜ on Põhja-Eesti kohaliku toidu märgisekandja kaks aastat.

Sotsiaalne turvapadi noortele ehk noortekeskuse roll, mida on raske asendada

Noortevaldkond on väga lai mõiste, mis jaguneb mitmetesse tegevussuundadesse. Väike-Maarja valla noorsootöös on pakkuda avatud noorsootöö teenust, korraldada noortemalevaid ning viia läbi huvitegevust. Kesksete tegevused on kontakttöö noortega, neile suunatud tegevuste planeerimine ja tagamine ning arendava keskkonna loomine.

Suurepärane on, et noortekeskustesse jõuab väga palju noori. Näiteks perioodil september 2020 kuni veebruar 2021 oli Väike-Maarja noortekeskuses unikaalseid külastajaid 172 ja kokku toimus külastusi ligi 2700. Rakke noortekeskuses samal perioodil 121 ja Simuna noortekeskuses 80 unikaalset külastajat. Vanuseline jaotus on igas piirkonnas sarnane ehk siis 90% külastajatest moodustavad lapsed ja noored vanuses 7–16-eluaastat. See statistika näitab, et juba esmalt füüsilise ruumi on meie kesked noorte seas populaarsed vaba aja veetmise kohad, kuid ei tahaks antud numbritega väita, et noortekeskus on vajalik vaid sooja ja sisustatud peatuspaigana. Asutus tegutseb küll avatud ruumi teenusena, kuid seejuures lähtume noorsootöö põhimõtetest, kus luuakse noortele tingimused vaba tahte alusel osalus- ja eneseteostusvõimalusteks, et toetada nende aktiivsust ja toimetulekut ühiskonnas. Avatud ruumi teenusena saab laps ja noor sotsialiseeruda, projektinõustamist ja tuge oma idee elluviimisel, noorteinfot, esmatasandi nõustamist ja vajadusel spetsialisti juurde suunamist. Üldistatult võib öelda, et organiseeritud vaba aja veetmine

Õpilasmalevas tutvusid noored läbi virtuaalreaalsusprillide noorsootöö ametiga. Foto Sandra Laas

võimaldab ennetada sotsiaalseid probleeme.

Lähtudes noortekeskuste miinimum standardist, siis saame olla rõõmsad selle üle, et vastame sealsele peamistele punktidele: meie noortekeskused asuvad keskustes ning on füüsiliselt eraldatud teistes asutustest või omavad eraldi sissepääsu. Noortekeskuse avatud ruumi teenused on tegevuspiirkonna noortele kättesaadavad erinevates keskkondades vähemalt 25 tundi nädalas. Keskuse kohta on üks täiskohumusega noorsootöötaja, kes omab või omandab noorsootöötaja kutset või sidusvaldkonna erialaharidust. Selle aasta alguses viisime läbi ka tagasiside- ja rahuloluküsitluse noorte seas, kus nad said arvamust avaldada ja

ettepanekuid teha anonüümselt veebis, sellele vastas ligikaudu 40 noort. Selgus, et noored on üldiselt rahulolevad noortekeskuse ruumide ja võimalustega, kuid tunnevad, et on vajadus eraldatusele, avaramaid ja suuremaid ruume nii suurematele kui väiksematele. Positiivsete aspektidena toodi välja sõbralikud ja abivalmid töötajad, võimalus osaleda töötubades ja väljasõitudel ning ka võimalus olla lihtsalt niisama või kuulata muusikat.

Samas on noortekeskused järjest enam silmitsi noortega, kes kasvavad ebavõrdsetes oludes ehk noortega, kellele ei ole sarnaseid võimalusi oma eakaaslastega. Laste mured ja rõõmud on tihedalt seotud tema kasvukeskkonnaga ja see on kahtlemata täna-

päeval muutunud. Aina vähem leitakse üksteise jaoks aega, laste kasvatamine, sotsialiseerimine ja nende arvamuse kuulamine on jäetud teiste ühiskonnaliikmete ja institutsioonide hoolde. Seetõttu on väga oluline, et teenuse osutamisel lähtutakse noorte huvidest ja vajadustest, et tagada võrdseid võimalusi, pakkuda uusi kogemusi ning toetada ja suunata noori. Sotsiaalseid oskusi ja käitumist õpitakse ikkagi rühmas ja teistega suhtlemise käigus. Samuti on noorsootöö kesksel kohal võrdväärne partnerlus. Õnneks on laialdasemalt levinud arusaam, et laps on võrdväärne partner ning ta suudab vastutada, kuid vajab seejuures täiskasvanu toetust ja suunamist.

Aina rohkem liigutakse ka selles

suunas, et noortekeskustes toimuks mõtestatud hariv tegevus ehk omandatakse teadmisi ja kogemusi mitteformaalses keskkonnas. Seetõttu on vajalikud erinevad projektitegevused, näiteks suvise õpilasmaleva läbiviimine, mille korralduslik pool on veel sel kevadel lahtine, kuid loodame peagi Haridus- ja Noorteameti poolt teavet saada. Koostöös noortevolikoguga on plaanis võtta osa Noortekohtumiste programmist, mille fookuseks on hetkel COVID-19 kriisist väljumise toetamine. Kohalikud noored on viinud ellu „Nopi Üles“ ja „Ideeviit“ projekti, mis on mõlemad andnud suurepärase kogemuse oma mõtete teostamiseks. Lisaks on Väike-Maarja noortekeskus omandanud Euroopa Solidaarsuskorpuse kvaliteedimärgise, millele vastavalt saab organisatsioon vastu võtta vabatahtliku välismaalt ning, olenemata praegusest olukorrast, liigume siiani selles suunas, et saame niipea kui võimalik, kohalikele noortele tutvustada erinevat kultuuriruumi, ja pakkuda vabatahtlikule Prantsusmaalt meeldejäädavat kogemust siinses keskkonnas.

Eesti Avatud Noortekeskuste Ühenduse, mille liige samuti oleme, sihiks on järjepidevalt luua ja hoida seda ruumi, kus noor saab olla tema ise. Ruumi, kus saab uudistada, avastada, algata; kus on keegi, kes päriselt tahab teada, kuidas läheb ja mis on mõttes. Meie, täiskasvanute, võimuses on olla tasakaalustajaks, et iseseisvumispüüd, tunnustusvajadus ja uudsusjahu saaksid elus positiivse väljundi.

Sandra Laas

Väike-Maarja valla noortekeskuse juhataja

Mida Juku ei õpi, seda Juhan ei tea

Vahetult enne distantsõppele minekut valmis meie koolis projekti „Teadlikkus on jõud“ raames õppevahend prügi sorteerimiseks. Kevadel jõustuvate jäätmeseaduste muudatuste alusel peavad vähemalt kümne korteriga elumaja juures olema konteinerid segaolmejätmete, paberi ning kartongi ja biolagunevate jätmete sorteerimiseks. Täiesti teadlik tegutsemine oleks jätmete sorteerimine ka väikestes majapidamistes ning talumajades. Aga mida panna millist värvi konteinerisse?

Parim võimalus prügi sorteerimine peredesse juurutada, on lastele varakult selgeks õpetada, kuidas saame panustada puhtamasse tulevikku ning materjalide ringlusesse. Selleks on taaskasutatud papist meisterdatud suured prügikonteinerid. Lisaks on suur kotitais igas kodus leiduvaid prügikasti sattuvaid esemeid ning pakendeid varustatud väikeste takjatükkidega ja õppimine võib alata. Konteinereid on kokku kuus, lisaks veel väiksem punane kast patareide tarbeks.

Sorteerimismängu said katsetada 3. ja 4. klassi õpilased, kellele esimest korda tekitas segadust suur punane konteiner. Sama tunne tekkis ka õpetajatel – patareide jaoks liiga suur, aga milleks siis? Punaseid konteinereid kasutatakse suurtes linnades puhaste ja kasutuskõlblike riiete, jalanõude ning mänguasjade kogumiseks, mis sorteeritakse ja saadetakse ringlusesse.

Lihtne oli meelde jätta ka rohelise klaasikonteineri kasutus. Et aknaklaas ning elektripirnid ei sobi klaasikonteinerisse, jäi järgmiseks päevaks hästi meelde. Purunenud peegel ja katkised klaasist lauanõud kuuluvad samuti segaolmejätmete hulka.

Sorteerimise lõpuks selgus, et enim jätmeid tekib pakenditest, aga õnneks on need ümbertöödeldavad. Kollane kast sai piltlikult öeldult ääreni täis ja osa kraami tuli lausa kasti ette kuhjata. Miks on väikese eseme pakkimiseks kasutatud nii suurt hulka plasti, jäi meie väikestele sorteerijatele selguse-

Õppevahend prügi sorteerimiseks. Foto Merje Leemets

tuks. Vastust ei osanud anda ka õpetajad, ja ega vist tootjadki.

Projekti alguses koostatud ja õpilaste ning õpetajate poolt täidetud küsimustik tõi meeldiva üllatuse. Enamusetele küsimustele vastas üsna õigesti suur osa vastanutest. Raskemad olid projekti partnerriikide keskkonnaprobleemide kohta esitatud küsimused, kuid eksimused selles osas on päris loomulikud. Koostöö lõpus täidavad kõigi viie kooli õpilased-õpetajad sama testi ning siis tulevad ilmsiks koostöös saadud teadmised nii enda koduriigi kui Euroopa murekohtadest.

Suure osa testist moodustasid küsimused igapäevaste kodutööde õige korraldamise, taastuvenergia tootmise ning energia kokkuhoiu kohta. Kõik vanema astme õpilased teadsid, et paberit saab valmistada papiürusest (aitäh õpetaja Liisule!). Vähem teati, et paberit võib valmistada ka lambanahast, kanepist, tekstiilist ja panda väljaheidetest. Senini on levinud arvamused, et käsitsi nõusid pestes säästetakse vett. Nii see siiski ei ole. Peaaegu kõik vastanud teadsid, et elektrit saab kokku hoida, kui toast väljudes kustutada tuled. Uskumatuna tundus väide, et ühe teksapaari valmistamiseks kulub ühtekokku 3500 liitrit vett.

Kuigi kohtumised partneritega on pandeemia tõttu lükkunud edasi, töötame siiski ühiselt projekti õnnestumise nimel. Praegu toimub suhtlus ja tegevuste täpsustamine peamiselt Zoomi vahendusel. Loodame, et sügisel on võimalik ka näost näkku kohtuda ning uusi sõpru leida ja vanu sõpru kohata.

Väike-Maarja noortekeskus avastab noortega taaskasutuse võimalusi

ELU ehk Erialasid Lõimiv Uuendus on Tallinna ülikooli õppeaine, mille raames soovime oma meeskonnaga läbi projektipõhise õppe julgustada noori uurima ja avastama taaskasutuse võimalusi, et üheskoos leida erinevaid kasutusviise ja tekitada huvi kestliku arengu teemade vastu.

Antud projektis on Väike-Maarja noortekeskuse koostööpartneriks Räpina paberivabrik, kelle sõnum noortele praeguses vanapaberi nappuses on, et iga interneti teel tellitud lainepapist karp jõuaks võimalikult kiiresti tagasi ringlusesse.

Kui teil on soov ja võimalus meie projektitegevust toetada, siis võtke julgelt ühendust!

Sandra Laas

VÄIKE-MAARJA NOORTEKESKUSES

VANAPABERI KOGUMINE

Kogume paberit ja lainepappi:

- Mis on puhas ja kuiv
- Ei sisalda metalli ja kilet (v.a väiksemad klambrid ja teibid)!

EESMÄRGIS ON, ET KONTORI, KOJU VÕI ASUTUSSE KOGUNEVAID PAPPKASTID JA PABERID JÕUAKSID KIIRESTI RINGLUSESSE TAGASI !

MEIE KOOSTÖÖPARTNERIKS ON RÄPINA PABERIVABRIK, KES ANNAB VASTUTASUKS NOORTEKESKUSELE LOOVTEGEVUSTEKS MATERJALI!

Kui sul on soov meie projektitegevuses abiks olla, siis võta ühendust:

noortekeskus@v-maarja.ee
325 5038

Tegu on Tallinna Ülikooli ELU projektiga, kus soovime oma meeskonnaga läbi projektipõhise õppe julgustada noori uurima ja avastama taaskasutuse võimalusi!

Foto Freepik.com

KARTKE MUGAVUST

Ma ei räägi sellest, et tuleks karta pehmeid toasusse, kanalisatsiooni, vee sissepanekut elamusse, auto omamist või kodu mugavaks sisustamist. Jutt käib ikka iseenda liigutamisest, kehalisest aktiivsusest ja füüsilisest pingutamisest. Selle kasutegurid on ümberlõkkamatult asendamatud! Ent passiivsus karistab meid kiiresti ära. Võime elada ükskõik kui vägeva tehnoloogilise progressi ajajärgul, oma liigutamised tuleb ikka ja alati endal ära liigutada! Kahju nendest, kes seda ei mõista.

Me kõik taotleme iga päev läbi oma toimingute paremat ja mugavamat äraolemist. Sage-

li unistatakse, et kui elu oleks kergem, siis küll oleks hea. Otsesemalt või kaudsemalt, aga laias laastus teenivad meie pürgimused alati heaolu saavutamist, et ei peaks nii palju pingutama või saaks kuidagi kergemalt. Ent vähesed vaevuvad süüvima, et kui miski teeb elu lihtsamaks või kergemaks, siis mõjub see tihtipeale teatud viisil hoopis taandarendavalt. Niisama kiiresti, kui taju me raskuste (kohustused, tegevused jne) eba-meeldivust, kipume hüvesid iseenesest mõisteta-vaks pidama. Mugavuse (mitte tegemise ja mitte liikumise) mannutava toime taga on tegelikult täpselt seesama mehhanism, mis meid elujõuli-

seks, võimekaks ja tervislikumaks teeb: kohanemisvõime. Rasketes oludes toimetades kohaneme raskustega (ebameeldivustega) ja muutume seeläbi vastupidavamaks, tugevamaks, tervemaks, targemaks (areneme). Samasugune kohastumine toimib ka teistpidi: alaliselt kergetes tingimustes (mugavustsoonis) muutume jõuetuks, rumalaks, nõrgaks ja abituks. Kerged elulemistingimused on sellised, mis ei nõua iniminterviku füüsiliste, vaimsete ja tahteliste funktsioonide piisavat rakendumist. Ehk, selleks, et inimene oleks terve ja „hästi toimiks“ peab ta oma potentsiaali regulaarselt piisaval määral kasutama. Vastasel korral meie suutlikkus ja head omadused hääbuvad. See saab väljenduma vähenenud jõudluses ja halvenevas tervislikus seisundis. Bioloogilise masinana on inimese organism tervikuna loodud füüsiliselt toimetama ja liikuma. Tark inimene teeb teadlikult oma elu füüsiliselt raskemaks ja seda regulaarselt. Iseäranis juhul, kui päeva jooksul füüsiline koormus üldse puudub. Kõnekeeles tunnemegi seda raskendavat tegevust treeningu või harjutamisena. Aga mitte ainult treeningust pole kasu, ka kõige tavalisem füüsiline töö toimib meie füüsilisi funktsioone rakendavalt. Keha ei tee vahet, kas süda hakkab verd kiiremini pumpama sörkjooksu või kestva lumerookimise tagajärjel. Ent, kui kriitilise mahu ja raskusastmega koormus kaob tagant, hääbub funktsionaalne võimekus, mille tulemusel hakkab omakorda manduma struktuur (keha). Arusaadavamalt väljendub see meie keha koostise ja välimuse muutumises (rasvaprosent tõuseb, lihasmass väheneb jne). Mida rohkem keegi teine (inimene, arvuti, masin, robot jne) meie eest midagi ära teeb, seda enam ja järjepidevalt peame ennast ise teadlikult rasketesse (liikumist funktsioonidele väljakutset esitavatesse) oludesse asetama. Eks ole seesama 20-25 aasta-ga puutetundlikult mugavaks muutunud elulaad suuresti ka tänase ülekaalususe ja sellest tulenevate tervisehädade põhjuseks. Mugava (väheli-kuva ja energiat mitte kulutava) eluviisi taotlemises ei ole midagi halba, ent selle saavutamine ei tohi hakata elukvaliteeti teisest otsast söövutama. Ja söövõtamine algab kohe, kui jääme saavutatud

inaktiivset eluviisi oma füüsilisele nõudmisi esitamata nautlema. Inimtervikul on nõudlus nii füüsilise koormuse kui vaimse vaeva järele, sest see hoiab meid toimiva ja elusana. Oma liigutuslikku võimekust tuleb kasutada ja arendada. Kes teeb, see jõuab teha, ja jõuab see, kes teeb! Elujõud tarkab, püsib ja kasvab koormustele (ebameeldivustele) vastu astudes. See jutt ei ole muidugi tänasel hedonismi ülistaval ajastul väga populaarne. Siiski, lähtudes parimatest kavatsustest leian, et neid tõsiasju on oluline ikka ja uuesti lahti selgitada. Keegi ei soovi endale ju teadlikult halba, ent ma ei väsi imestamast, kuidas paljud inimesed ei suuda mõista, et pingutustevaba elu taotledes pürgitakse ju tegelikult millegi poole, mis meid kuritarvitades kahjustab. Ja kuritarvitada inimolend enamasti juba „mõistab“. Seepärast olen mugavust võrrelnud viinaga, mis pidavat olema tarkade inimeste jook. Mõlema toime on ohtlikult salakaval, ebatervislik ja mõõdutundetus koguses äärmiselt laastav. Mõistlikul määral alkoholiga „sõbrustades“ ei olegi probleeme, nagu mugavusegagi. Ent piiri, kui mõistlik muutub meeletuks ja mõõdukas kahjulikuks, on väga lihtne ületada. Kusjuures mitte üksnes füüsilise eest hoolitsemine pole tähtis. Passiivsusest (ja pealiskaudsusest) tulenev tagasikäik ohustab ka mõttetööd ning vaimset teravust. Ega ilmaasjata ei soovitata raamatuid lugeda, proovida luuletusi kirjutada, ristsõnasilahendada jne. Sellegipoolest on nii oluline, paljudele vastumeelne matemaatika, tegelikult kõik õppeained. Niisiis, ärgem soovigem, et koguaeg oleks kerge, mugav ja lihtne. Selline olukord on „oksa saagimine“, millel istume, ja viib iseenda hävitamise ning elukvaliteedi allakäiguni. Vähenõudlik ei ole hea, kerge ei ole kasulik, lihtne ei ole õpetlik ja üdini mugav ei ole tervislik. Nagu öeldakse „põrgu tee on sillutatud heade kavatsustega“, mis antud loo kontekstis tähendab seda, et esmapilgul meelepärases (positiivsena) tunduvad soovitud, vaevavabad olud, annavad perspektiivis ja iseäranis mõõdutundetult praktiseerides hävitava tagajärje!

Janar Rückenberg

Järeltõuge

Ekki sisesõudjate ametlik hooaeg on lõppenud, tehti veel üks pingutus: 1.–4. aprillini toimus järjekordne Harku poolmaraton, millel said kõik osaleda virtuaalselt oma kodudes. Selle pikkuseks on 21 097 meetrit. Seitse meie valla sisesõudjat osalesid ka sellel, mõnevõrra vähem ametlikuma korraldusega mõõduvõtmisel. Lõplik platseerumine on nähtav

soudespinning.ee kodulehel.

MEIE SISESÕUDJATE POOLMARATONI (21 097 M) TAGAJÄRJED:

Ants Einsalu: 1:18:17,0
Janar Rückenberg: 1:18:37,6
Kalle Piirioja: 1:21:58,0
Annika Deedin: 1:27:45,0

Aare Kuuseoks: 1:28:11,9
Margit Vaarma: 1:32:16,8
Mairi Beilmann: 1:43:43,9

Tund aega järjest ainuüksi ergomeetril istumine ei ole meelakkumine, rääkimata seejuures väljakutsuvas tempos pingutamisest. Igasuguste pool- ja täismaratonite läbimist ning sellega seendu-

vat eneseületamist on tabavalt iseloomustanud Ameerika jooksumees John Bingham: „Ime ei ole see, et ma lõpetasin. Ime on see, et ma üldse julgesin alustada!“. Selle sama mõtte läbi olgu tunustatud kõik meie vaprad poolmaratoni läbinud sisesõudjad!

Janar Rückenberg

Lumememmede loomine lõi lapsed liikvele

Ei ole uudiseks, et elukorraldus on taas teistsugune. Sellest tulenevalt on ka kehalises kasvatuses tavapärasega võrreldes erilise ülesanded. Ja võimalusel ikka sellised, et lapsed nende toostamiseks päriselt ka liigutama peaksid. Seda enam, et lihaste jaoks ei ole vahet, mis neid energiat kulutama sunnib. Niisamuti ei saa kopsud aru, mille tagajärjel on hingamine intensiivistunud. Ka süda ei erista, kas „ta“ peab sörkjooksu, maa kaevamise või lumememme tegemise tagajärjel hakkama kiiremini lööma. Inimeste arusaamades valitseb sageli ettekujutus, et kasu on üksnes treenimise laadis aktiivsusest ja see muu füüsiline tegevus on nagu mingi „teine“ asi. See ei vasta tõele! Kui eesmärgiks on üldine kehaline aktiivsus, siis on igasugune tervet keha kehtvalt tööks kätkevat ja higistatavat ajavat tegevust tervistavalt kasulik. Rääkimata sellest, kui toimetatakse värskes õhus.

Rakke kooli õpilased said esimeseks arvestuslikuks ülesandeks sellel distantsõppeperioodil lumememme tegemise. Kes ülesannet hingega võitis, see teab, et tunnike klub ühe korraliku lumemehe tegemiseks kindlasti. Kõik sõltub suurusest, kui siledaks sa pallid lihvid, kuidas lumemeele ilmestada jne. Minu tingimuseks oli, et 3.–5. klassi lumemeele peab olema vähemalt 150 cm, 6.–7. klassil 175 cm ja 8. –9. klassid võiks maha saada vähemalt kahemeetrise lumemeestega. Tööd võis teha ka paarides.

Sedakorda ei jäta ma mainimata, et hoolimata soodsatest tingimustest (sulailm ja paindlikult pikk töö esitamise tähtaeg) ei suutnud kahjuks päris kõik õpilased ka sellist lihtsat ülesannet täita. Kurb! Siirast rõõmu teeb aga see, et kordades enam oli neid, kes esitasid juba esimesel võimalusel oma vahva loomingu. Kokku saabus umbes 70 tööd, mille seas leidis arvukalt korralikke ja väga võimsaid lumememmesid. Kahemeetriseid ja kõrgemaid lumememmesid ehitati päris palju. Jätkuvalt tänan neid, kes esitasid oma tööd ja suhtuvad alati oma kohustustesse täie tõsidusega, olgu see kontakt- või distantsõppel. See kannab elus edasi! Minu lugupidamine teile!

Janar Rückenberg

Fotokollaaž õpilaste töödest (mõned näited)

LÜHIDALT

Rakke Trimm

1. mail stardib jälle osalusvõistlus Rakke Trimm. Nagu ikka toimub võistlus läbi suve 1. maist kuni 30. septembrini. Osalemiseks tuleb poetada sedel oma nime ja kuupäevaga Rakke linnamäe terviserade kaugemas punktis nn. „Kaskede tõusul“ olevasse postkasti. Tublimad selgitatakse osaluskordade liitmisel neljas erinevas klassis: tüdrukud, naised, poisid ja mehed. Kopsakama peaauhinna loosimisel osalevad kõik postitatud osaluskaardid.

Osalusvõistluse juhend ja kogumiskastini jõudmise skeem on terviserade alguses laululava teel ja Rakke linnamäe staadioni infotahvilil.

Talgupäev

Üleriigilise talgupäeva Teeme ära! meeskond on alustanud ettevalmistusi lootuses, et igakevadine üle-eestiline talgupäev saab toimuda 1. mail. Täpsem talgupäeva info teatatakse aprilli keskpaigas.

Selles usus planeerime ka talgupäeva Rakke linnamäe terviseradel. Kuigi veel ei tea, millised reeglid ja valitsuse korraldused sellel hetkel kehtivad, aga kui vähegi võimalik, siis planeerime ka Rakke linnamäe talgupäeva 1. mail. Kogunemine kell 10.00 Rakke linnamäe staadionil.

Rakke linnamäe terviseradel on tehtud hooldusraiet ja kuigi töid teostanud firma püüdis radasid võimalikult palju säästa, siis peenikest oksasodi ja raiejäätmeid on rajal mitmel pool. Tööde käigus sai eemaldatud ka Mäe tänavaäärsed ohtlikud ja liiklust segama kipunud puud. Kõik see vajab väikest järelkoristust ja loodan, et talgupäeval abikäsi lisandub. Igal aastal oleme ühiselt teinud ära suure töö ja ootused saabuvaks talgupäevaks ei ole teps mitte väiksemad. Ole kohal!

Meenutus 2018. a talgupäevast. Foto Enno Eilo

Rattahooaeg ja võistlused

Sõltuvalt hetkel kehtivast olukorrast on jalgrattahooaja käivitumine Eestis külmutatud. Suured maratonisarjad ja rahvaüritused planeerivad ning seostavad oma tegemisi pigem juuni või juuli kuuga. Rakkesse planeeritud suuremad sündmused: Emumäe jooks, Rakke rattamaraton, on esialgu planeeritud juulis, aga rattamaratoni osas võib tulla veel korrektiive. Täpsustused peaksid selguma aprilli lõpuks. Rakke CX Cyclocross on planeeritud 30. oktoobril ja loodame, et sellel ajal on enamus piiranguid maas.

Kuigi Eestis jalgrattavõistlusi ei toimu, on meie ratturitel siiski esimesed stardid kirjas. Greete Steinburg avas hooaja Hispaanias 25–28. märtsini toimunud kõrgetasemelisel mitmepäevasõidul Mediterranean Epic. Hooaja avastardil veel erilist hoogu polnud, aga kohad jäid esikümne piirile. Kahjuks võistlust lõpetada ei õnnestunud, kuna 5 km enne finišit jäi mahajäänud meesvõistleja ette, ja pärast toimunud kukkumist ei olnud füüsiliselt võimalik enam jätkata. Greete järgmised stardid ei ole selged, kuna Euroopas lükatakse pidevalt võistlusi edasi või jäetakse suisa ära. Mingeid plaane saab teha esialgu alles juuniks.

Enno Eilo

Greete Steinburg avas hooaja Hispaanias. Foto Mediterranean Epic

Meenutades Heino Seina

Heino Sein. Foto Väike-Maarja muuseumi kogust

Hiljuti lahkus meie seast igavikuradadele üle poole sajandi Väike-Maarja muusikaeluga tihedalt seotud olnud ja siia oma sügava jalajälje jätnud Heino Sein (30.12.1927–31. 03.2021).

... üle Su elu käis surmatuul vinge, Sinu ajast sai ajatu tee, aga mälestus alles jääb hinge – meie päevades helendab see, heites ühele tõele valgust: tehtud hea jääb alati heaks. Leinas lohutus usume algust, mullast sünnid kord meespeaks.

V. Osila

Heino Sein panuse Väike-Maarja kultuurilukku on väga hästi kokku võtnud Eduard Leppik oma teoses „Kultuurilooline Väike-Maarja“ (1999. a): „Peaaegu pool sajandit on Väike-Maarja rahvamajaga ühist teed käinud Heino Sein, kes on olnud loendamatuid kordi klaverisaatjaks kõikvõimalikele esinejatele, on õpetanud ja dirigeerinud sega- ja meeskoori, naisansamblit, estraadiorkestrit ja arvu-kaid soliste ning on vajaduse korral teinud klaveriga väsimatult tantsumuusikat.“

1950. aastate keskelt algas Väike-Maarja keskkooli muusikaelus tõusuaeg, seda esmajoones kooride osas, sest tegutsesid südamega asja juures olevad pedagoogid. Heino Sein oli keskkooliga seotud aastatel 1950–55 ja 1958–69.

Väike-Maarja seltsimaja juubeliraamatus „Sajand seltsiselu südames“ (2012. a) meenutab Heino Sein pühendunud ja asjatundlikku tegevust Harry Veldi: „1958. aastal tuli Väike-Maarjasse tagasi Heino Sein, kelle kodu oli Eipris. Tema lõpetas Tallinna muusikakooli. Ta asus tööle keskkooliõpetajana. Hakkas ka kultuurimaja ringe juhendama. Kohe tõusis muusikaringide kvaliteet. Tantsuorkester kasvas kuueliikmeliseks ja repertuaar muutus keerulisemaks, nii et meil, asjaarmastajatel pillimeestel tuli tõsiselt harjutada. Heino juhatas ka suurt segakoori. Aastaid juhendas ta naisansamblit. Kuna tol ajal oli ansamblite etaloniks Podelski naisansambel Laine, siis õpetas ka Heino ühele koosseisule paar kuue- kuni kaheksahäälsset laulu. See oli tal raske ja tuim töö, kuid jonnki ei jätnud. Ja siis, kui naised lauluga puhtalt maha said, oli Heinol silm märg.“

Väga hinnatud abimees oli Heino ka klaverite häälestamisel.

Aitäh, Heino Sein!
 Väike-Maarja kultuurilugu jääb Sind mäletama.

Ei võta sõnad leinavalu, ei kuivata nad pisaraid...

MÄLESTAME

HEINO SEIN HANNES LANGO VILLU REMMET VIKTOR ŠVATŠEV ANTS VAGEL KALJU ZIBO ANNO KÄSPER AIVAR ARVISTE VALDI SILDMETS JAAN RAUDVEE ERGO MANNINEN RENANDA KUKK EVI EERIKSON BENITA-VILHELMINE PÕLDMAA ÕIE SIKEMÄE VALVE MÄTAS ELVIRA KIRPU ELVI IRVAL LII LÕOMETS MAIRE SAUELA MALL TÜRBSAL SIRJE KAASIK ÖNNELA KUUSEMÄE	30.12.1927–31.03.2021 14.06.1932–17.03.2021 25.04.1934–08.03.2021 24.02.1942–18.03.2021 18.12.1944–15.03.2021 20.11.1951–25.03.2021 25.02.1952–17.03.2021 16.12.1959–10.03.2021 21.09.1966–02.03.2021 24.06.1974–11.03.2021 09.08.1989–03.03.2021 18.04.1928–03.03.2021 20.03.1929–15.03.2021 03.12.1929–18.03.2021 16.03.1935–30.03.2021 06.02.1937–15.03.2021 05.12.1937–24.03.2021 08.08.1941–03.03.2021 08.07.1945–04.03.2021 05.02.1949–05.03.2021 13.06.1949–12.03.2021 05.02.1953–19.03.2021 20.09.1976–24.03.2021
---	---

Siiras kaastunne Ilmele kalli abikaasa

HEINO SEINA

kaotuse puhul.

Tantsurühm Kuremarjad

Üks tee on lõpuni käidud, üks süda on vaikinud.

Mälestame oma kauaaegset sõbralikku tantsukaaslast

MALL TÜRBSALIT

ja avaldame südamlikku kaastunnet Madisele ja Aimarile peredega.

Tantsurühm Kuremarjad

Õnnitleme eakaid sünnipäevalapsi!

Üks päev kui pärl ta teiste seas kord aastas särab igas eas

99 LEILI KIVVI 24.05.1922 93 LYDIA VAABLA 13.05.1928 SAALE KASK 17.05.1928 91 HILMA MATTISEN 10.05.1930 LINDA KASK 13.05.1930 ENDEL KLEBAND 18.05.1930 90 ENA-LISETTE LILLEVÄLI 01.05.1931 VAIKE MOROZOVA 21.05.1931 HELGI-ELFRIEDE AUN 31.05.1931 89 ILMI SILLA 11.05.1932 MILVI RÜÜTEL 18.05.1932 88 LUULE RÄÄK 21.05.1933 87 HELGI SALUMETS 01.05.1934 AINO-ALIIDE SAAREMÄEL 12.05.1934	86 HELGI HEIN 13.05.1935 JUTA SANDER 16.05.1935 KUIDO NARITS 19.05.1935 85 LIIDIA NAPP 19.05.1936 80 LOORE OTT 01.05.1941 ÕIE LAMBING 02.05.1941 IVAN SVARVAL 02.05.1941 LIDIA KASEMAA 20.05.1941 ELVE MEREDE 27.05.1941 HELJU NEIHAUS 29.05.1941 75 MALLE AOVEER 19.05.1946 ILMA MARMOR 30.05.1946 70 TALVI LIND 07.05.1951 LIDIA BELOVA 17.05.1951 OLEV LEISSON 20.05.1951 MAIE JAKOBSON 23.05.1951
---	--

Soovime õnne ja tugevat tervist! Väike-Maarja Vallavalitsus

NB! Palume inimestel, kes ei soovi, et lehes avaldatakse tema sünnipäevaõnitus, teatada sellest toimetajale tel 329 5759.

Õnnitleme noorimaid vallakodanikke

Õnne tänasteks tegudeks, õnne homseteks olemisteks, õnne tuleviku toimetusteks! Olge rõõmsad, terved ja tublid!

ARSENI SIDORENKO 25.02.2021 RAGNAR EERMANN 28.02.2021 KRIS TOLLOK 28.02.2021 VILLEM TAMMUS 03.03.2021 GEORG MARKUS JUUS 06.03.2021 SEBASTIAN LILLEORG 06.03.2021 ALBERT PÖLD 07.03.2021 ALBERT AASUMETS 12.03.2021 MARTIN AIT 17.03.2021 MAARJA SIDORENKO 25.02.2021 KENE JÜRGENSON 16.03.2021 LIIS-MIRELL NAPSEP 23.03.2021 STELLA ENNUS 23.03.2021 MELISSA ULPUS 28.03.2021
--

RAKVERE HAIGLA

TÖÖALANE REHABILITATSIOON

Töölane rehabilitatsioon on mõeldud inimestele, kellel on puude või haiguse tõttu vaja tööle asumiseks või töötamise jätkamiseks erinevate spetsialistide ehk rehabilitatsioonimeeskonna abi.

Oleme Eesti Töötukassa koostööpartner.

Täpsema info saamiseks helista E - R tel 322 9761 või kirjuta Piret.Ahi@rh.ee

Tule julgesti, oled väga oodatud!

VÄIKE-MAARJA VALLA INFOLEHT

Väljaandja
 Väike-Maarja Vallavalitsus
 Pikk 7, 46202 Väike-Maarja
 Tel 329 5750
 valitsus@v-maarja.ee

Tiraaž
 2700

Toimetaja
 Kristel Kitsing
 Tel 329 5759; 5349 9629

Küljendus
 Ajakirjastus OÜ
 info@ajakirjastus.ee

Trükk
 Printall AS

Materjale saab saata iga kuu 30. kuupäevaks kristel.kitsing@v-maarja.ee

Ilmub tasuta kord kuus (va juuli).

Leht internetis www.v-maarja.ee

KOGUDUSTE TEATED

Väike-Maarja kogudus

Jumalateenistused pühapäeviti kell 13.00.
Mais ainult koguduse liikmetele.
Kogudust teenivad õpetaja Tauno Toompuu ja diakon Juhan Rumm.
Kantslelei avatud teisipäeviti ja neljapäeviti kell 13.00–15.30 pastoraadis Tamme 3, Väike-Maarja
Pastoraadis saab sündmuste korraldamiseks rentida saali koos köögiga.
Info: diakon Juhan Rumm, tel 5345 0943, juhan.rumm@eelk.ee
Koduleht: sites.google.com/site/eelkvaikemaarjakogudus
Facebook: EELK Väike-Maarja kogudus
Annetused: EELK Väike-Maarja kogudus EE652200001120247658, leinamaja taastamise toetamiseks lisada märksõna „leinamaja“.

Avispea kogudus

Jumalateenistused pühapäeviti kell 10.30.
Koguduse pastor Eerek Preisfreund.
Info: tel 323 5450; 524 1982,
e-post: avispea@ekkllesia.ee
Address: Avispea küla, 46208
Väike-Maarja vald, Lääne-Virumaa
Koduleht: avispeakogudus.wixsite.com/kogudus
Facebook: Avispea Vabakogudus
Annetused: Eesti EKB Koguduste Liidu Avispea Vabakogudus 10502002423005

Simuna kogudus

Jumalateenistused pühapäeviti kell 11.00.
Koguduse õpetaja Enn Salvete.
Address: Allika 3, 46401 Simuna
Info: tel 5345 3967 või tel/fax 332 8021,
e-post: enn.salveste@eelk.ee
Facebook: Simuna Kogudus
Annetused: EELK Simuna ja Juuda kogudus EE852200001120184054

Rakke kogudus

Jumalateenistused pühapäeviti kell 14.00.
Koguduse diakon Tiina Teppo.
Address: Oru 6, 46301 Rakke
Info: tel 5623 1313
e-post: rakke.kogudus@gmail.com
Koduleht: rakkekogudus.weebly.com
Facebook: Rakke Kogudus
Annetused: EEKBL Rakke Kogudus EE432200221044564569

Jehoova tunnistajate kogudus

Koosolekud pühapäeviti kell 11.00
Zoomi vahendusel.
Info: tel 5695 1316
Koduleht: jw.org

Kalmistumeistrite kontaktandmed

Väike-Maarjas:
Heili Talpsepp, tel 516 1809.
Simunas:
Mirjam Kesküla, tel 524 7944.
Aos:
Aili Uustalu, tel 524 6501.

Täname

TOOMAS KARU

Kaavere küla tee lahti-hoidmise ja lumelükkamise eest.

Elgi-Maret ja Piret Smagar

OÜ ETEST PR ostab metsa- ja põllumaad.
Tel 504 5215;
514 5215;
info@est-land.ee.

Korstnapühkija
Tel 5560 4046
Ahjukoda OÜ

Korstnapühkija Tarmo
Tel 5664 4440

Müüa küttepuid.
Hind koos transpordiga
alates 35 €/rm.
Tel 5199 3008

Ostame kasvavat metsa, põllumaad ja metsakinnistuid hinnaga kuni 10 000 eurot/ha.
Kinnistud võivad olla tehtud raietega või asetseada piiranguvõõndis.
Tel: 56 111 900

KÜTTA ON VAJA?
KÜTTEPUUD
SIMUNAST **5157741**

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

11. mai alates 10.00
VÄIKE-MAARJA HOOLDEKODUS
Etteregistreerimine
tel 5656 4959,
5016 825

Silmade kontroll 15€, prillistjale TASUTA!

PEARAAMAT
raamatupidamisteenused

Pearaamat OÜ

RAAMATUPIDAMISTEENUS ETTEVÕTETE JA KORTERIÜHISTUTELE.
Algdokumentide korrastamisest majandusaasta aruande koostamiseni.
Tel 5190 1120; e-post: taimi@pearaamat.eu
www.pearaamat.eu

Viru Arborist OÜ

PAKUME ARBORISTI TEENUSEID

- Ohtlike puude raie
- Puuhooldustööd
- Hekkide hooldus
- Võrade sidumine
- Puiduhakkuri teenus, Ø20 cm
- Kändude freesimine

Gustav Aasumets (kutsetunnistus 141998), tel 5919 2441

Reigo Alas (kutsetunnistus 141999), tel 5800 1880

viruarborist@gmail.com

Pottsepp teeb tööd

Tel 58033448, Ain
Fb: Ahju & Kaminatööde OÜ

www.ahjudjakaminad.ee

ELEKTRIPESA

Elektripaigaldiste käit kuni 1000 V
Sise- ja väliselektritööd
Elektririkete likvideerimine
Elektrikilpide koostamine
Tel 502 0278; www.elektripesa.ee

Alates maist MÜÜA ERINEVAID SUVELILLI (võorasemad, petuuniad, pegooniad jne) LILLEAMPLEID tomati-ja kurgitaimi. Lõuna-põik 5 Väike-Maarja. Tel 511 8081.

HaluProff OÜ

Kvaliteetsed ja soodsad küttepuid
alates 35 eur/m³.
Müügil 40 l kotti pandud kütteklotsid 2 eur/kott.
Küttepuid loikamise teenus.
Hind kokkuleppel.
Püsiklientidele soodustus.
Puude ettebroneerimise võimalus järgmiseks kevadeks/suveks.
Tel 5559 0853

Rattabaas
RATAS KORDA!
Tasuta transport Väike-Maarjast
Hinnapakkumine enne hooldust.
Kontakt: Kalle Kriit 5341 6418

HOOLDUS • VARUOSAD • PESU

Lai 9, Rakvere
Poed on avatud
E-R: 10-19 L: 10-15
P: Oleme trennis!

Tel 322 2030
rattabaas@gmail.com
www.rattabaas.ee

Inkotuba

Väike-Maarja hooldekodu (Ravi 1, I korrus) päevakeskuse kaudu on võimalik tellida Inkotoa pakutavaid **URIINIPIDAMATUSE ABIVAHENDEID:**

- naha- ja haavahooldusvahendid,
- imavad aluslinad,
- mähkmed jm.

Pensioniealistel kaup 40% soodsamalt. Tööealistel puuetega inimestel vajalik arstitööd abivahendi soetamiseks.

Tellimiseks ja infoks helistada tel 326 1345; 5656 4959 või 5343 9837 (Rakke).
NB! Abivahendi soovist etteatamine vähemalt 5 tööpäeva varem!

Rakke raamatukogus (Faehmanni 26) saab tellitud tooted kätte 7. mail kell 11.00.

Väike-Maarja hooldekodu (Ravi 1, I korrus) saab tellitud tooted kätte 13. mail kell 9.00–11.00.

ROBOTNIIDUKITE MÜÜK, PAIGALDUS, HOOLDUS JA REMONT.

ALATI PARIMAD LAHENDUSED MEILT

BASEILO
AIA- JA METSATEHNIKA MÜÜK, HOOLDUS, REMONT

Rakvere, Tallinna 47 Jõhvi, Rakvere 35
Paide, Suur-Aia 45 Tapa, Pikk 19
tel +372 56 498 775 • info@baseilo.ee • www.baseilo.ee

Husqvarna

MJM OÜ
INNOVATIVSED ELEKTRITÖÖD

MJM OÜ pakub elektritööd ja käiduteenust B-pädevuse piires.

Majandus-tegevusteate nr TEL002806.

Kontakt: 509 4436 Martti Sindonen
Lisainfo www.mjm.ee

TEHNOÜLEVAATUSKESKUS.EE

Väljavahi tee 5, Tõrremäe (Põhjakeskuse kõrval)

Sõiduauto 25.-

TEHNOÜLEVAATUS